

Dato 1. juni 2023
Saksnr.: 2023003650-1
Saksbehandler Randi Bentsen
Godkjent av

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
14.06.2023
21.06.2023

1. tertialrapport 2023 Kristiansand kommune

Forslag til vedtak drift:

1. Bystyret tar 1. tertialrapport 2023 orientering
2. Budsjettendringer på drift og investering vedtas
3. Budsjettendringer på bruk av disposisjonsfond og bunde fond vedtas
4. Det brukes 133,6 mill. kr av sentralt disposisjonsfond i tillegg til vedtatt budsjett for 2023
5. Det overføres 29,1 mill. kr fra sentralt disposisjonsfond til områdefond
6. Det overføres 28,8 mill. kr fra områdefond til sentralt disposisjonsfond
7. Det opprettes et eget disposisjonsfond for integrering. 20,08 mill. kr overføres fra sentralt disposisjonsfond til fond for integrering.
8. Investeringsbudsjettet reduseres med 2,2 mill. kr.
9. Låneopptak til investeringer reduseres med 50,2 mill. kr.
10. Salgsinntekter og tilskudd økes med 52,9 mill. kr
11. Kristiansand kommune tar i 2023 opp til sammen inntil 1.273,1 mill. kr i lån til finansiering av investeringer jf. kommunelovens § 14-15 første ledd.
12. Det er i 2023 budsjettet med opptak av Startlån med 160,0 mill. kr. Dette lånet ble tatt opp i april.
13. Samlede låneopptak i 2023 blir inntil 1.433,1 mill. kr.

Sammendrag

Tertialrapporten er en rapport til bystyret som skal vise i hvilken grad budsjettvedtaket realiseres. I henhold til kommunelovens §47 om årsbudsjettets bindende virkning er kommunedirektøren pliktig til å fremme forslag om budsjettendringer dersom det skjer endringer i grunnlaget for budsjettet. Endret aktivitetsnivå skal først og fremst vurderes i økonomiplansammenheng da det langsiktige beslutningsgrunnlaget er langt bedre.

I 1. tertialrapport foretas en gjennomgang av hele budsjettet. Tertialrapporten inneholder både driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Områderapporter etter årets 4 første måneder, samt andre overordnede økonomiske forhold (utenomsektorielle), danner grunnlaget for den samlede vurderingen.

Rapportering på fokusområder innenfor arbeidsgiversiden, status på verbalvedtak og klimatiltak inngår også i denne rapporten.

Tertialrapporten til Kristiansand kommune presenteres digitalt. Dette saksfremlegget inneholder derfor bare et kort sammendrag.

Tertialrapporten finner du her: [1. tertialrapport 2023 Kristiansand kommune](#)

DRIFT

Mottak av flyktninger fra Ukraina og økt integreringstilskudd

Kristiansand kommune har vedtatt anmodning om 530 bosettinger i 2023, hvorav 9 enslige mindreårige i alder 0-18 år. 158 personer er bosatt i kommunen, og ytterligere 60 personer har fått tilbakemelding om at de vil bli bosatt i Kristiansand i 2023. Kommunen har i tillegg mottatt en tilleggsanmodning fra IMDI om bosetting av ytterligere 65 personer i 2023.

Dette fører til merinntekter på integreringstilskudd fra staten på 71,8 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår at 61,4 mill. kr overføres til Helse og mestring og Oppvekst, og at 10,4 mill. kr settes av til senere fordeling.

Sykefravær

Sykefraværet ligger på 11 % pr. 31.3.2023 fordelt på 2,4 % korttidsfravær og 8,6% langtidsfravær. Totalt sykefravær samme periode i fjor var på 12,3%. Kristiansand kommune har som mål å ligge under 7,6% i totalt sykefravær.

Nedgangen i sykefraværet pr. mars 2023 sammenlignet med samme periode i fjor skyldes redusert korttidsfravær, noe som i all hovedsak kan forklares med høyt koronarelatert fravær i 2022.

Revidert budsjett 2023

Endringene i kommunedirektørens forslag til tertialrapport innebærer en forverring av korrigert netto driftsresultat på 148,5 mill. kr i forhold til vedtatt budsjett 2023:

Tall i mill. kr

	Budsjett endringer
Økt ramme samlet på områdene*	402,5
Område 9:	
Økt rammetilskudd	-53,6
Økt skatteinntekter	-89,7
Økt eiendomsskatt	-4,0
Økt pensjonspremie	40,7
Økt integreringstilskudd	-61,4
Finans (avdrag, renteutgifter, renteinntekter og utbytte)	-5,6
Avsetning lønn og pris fordelt ut på områdene	-80,4
Sum	148,5

(minus på disse rammeendringene betyr økte inntekter eller reduserte utgifter)

*områdene er korrigert for økt bruk av bundne fond

Økonomisk prognose 2023

Prognosen på slutten av året innebærer en forverring på 71,6 mill. kr i forhold til revidert budsjett som skyldes forventet merforbruk innenfor områdene.

Kommunedirektøren foreslår i 1. tertialrapport 2023 å bruke 133,6 mill. kr mer av sentralt disposisjonsfond til drift enn i vedtatt økonomiplan for 2023. Til å finansiere økt overføring fra drift til investering, benyttes 3,1 mill. kr. Det overføres i tillegg 336 000 kr netto til områdefondene fra sentralt disposisjonsfond.

Prognosen for det sentrale disposisjonsfondet ved årsslutt er på om lag 200 mill. kr pr. 31.12.2023. Dette under forutsetning av at merforbruk på områdene finansieres av områdefond og andre fond.

Områdene hadde et samlet disposisjonsfond på 20,2 mill. kr 1.1.2023 og prognosen pr 31.12.23 er på -46,6 mill. kr. Helse og mestring og Oppvekst har negative disposisjonsfond, mens de andre områdene har positive disposisjonsfond.

Forventet korrigert netto driftsresultat:

Tall i mill. kr

	Budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Prognose 2023
Korrigert netto driftsresultat*	-128,2	-276,7	-348,3
Dekkes slik:			
Bruk av disposisjonsfond	-164,4	-316,1	-387,7
Overføring til investering	36,2	39,4	39,4
Totalsum	-128,2	-276,7	-348,3

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond og netto premieavvik

Det er vanskelig å gi en god prognose for hele bykassen. Resultatet er avhengig av utviklingen innen netto finans, pensjonsutgifter og skatteinntektene framover.

Områdene melder om følgende prognoser pr. 31.12.2023 etter foreslåtte rammeendringer og bruk av bunde fond i denne saken:

Tall i 1000 kr

Område	Mer/mindre forbruk før bruk av disp. fond2023	Bruk av disp. fond 2023	Mer/mindre forbruk etter bruk av disp. fond 2023
10	Kommunedirektøren	0	0
11	Organisasjon	-1 910	-1 910
12	Økonomi	900	0
13	Samhandling og innovasjon	-8 556	-10 056
2	Oppvekst	-7 500	0
3	Helse og mestring	-48 504	-6 104
4	Kultur og innbyggerdialog	-3 082	-1 582
5	By- og stedsutvikling	-2 984	-1 484
Sum	-71 636	-21 136	-50 500

Etter bruk av disposisjonsfond er reelt merforbruk på 50,5 mill. kr i områdene. Merforbruket på ordinær drift er størst i Helse og- mestring og skyldes volumøkning på mange tjenesteområder og utfordringer med tilpasning til budsjetttrammene. Oppvekstområdet har fortsatt økonomiske utfordringer på tilrettelagte tjenester i barnehage og utfordringer med å holde driften i skole innenfor budsjetttrammene.

Kommunedirektøren foreslår i denne saken å styrke Helse- og mestring med 40 mill. kr, Oppvekst skole med 25 mill. kr og Oppvekst barnehage med 9 mill. kr for å redusere forventet merforbruk i 2023. Prognosen fra områdene er etter denne budsjettendringen. Dette betyr at de økonomiske utfordringene fortsatt er store med tilpasning av driften inn mot 2024.

Revidert nasjonalbudsjett 2023

Anslaget for skatt på inntekt og formue er i RNB 2023 økt med 3,9 mrd. kr til 204,65 mrd. kr fra -9,1% til -7,9% for landet. Høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn ventet bidrar til økte skatteinntekter for kommunene. Netto utgiftsvekst som følge av lønns- og prisvekst utover økningen i skatteanslaget blir da 1,6 mrd.kr og kompenseres gjennom

en økning i rammetilskuddet. Regjeringen foreslår i tillegg å øke rammetilskuddet til kommunene i 2023 med 0,5 mrd. kr utover kompensasjonen for lønns- og prisvekst. Økte frie inntekter for Kristiansand utgjør om lag 143,3 mill. kr.

Rammeendringer

Kommunedirektøren foreslår i denne saken endel budsjettendringer. De er hovedsakelig knyttet opp mot styrking av budsjetttrammene til Oppvekst og Helse og mestring for (å minske merforbruk), økt integreringstilskudd, økning i frie inntekter og kompensasjon for pris- og lønnsvekst etter ny deflator i RNB.

INVESTERING

Det er på investering lagt vekt på avvik, dvs. overskridelser eller besparelser knyttet til de enkelte prosjekter. I tråd med tidligere praksis fremmes også enkelte nye investeringsprosjekter og omdisponeringer i tertialrapporten.

Det er opprinnelig budsjettetert med investeringsutgifter på ca. 1.664 mill. kr i 2023. Ved utgangen av april er det investert for ca. 448 mill. kr mot 641 mill. kr i periodisert budsjett.

Det er fortsatt tidlig i året, og usikkerhet både knyttet til kostnader og tidsplan. De største bevilgningene for 2023 isolert sett gjelder bevilgning til Wilds Minne skole og flerbrukshall (329 mill. kr) og Vågsbygd skole (153 mill. kr).

Totalt sett foreslås det å redusere bevilgningene i 1. tertial 2023 med 2,2 mill. kr. Låneopptak kan reduseres med 50,2 mill. kr. Salgsinntekter og tilskudd foreslås økt med 52,9 mill. kr, mens overføring fra drift til investering foreslås økt med kr 3,3 mill. kr. Restbevilgninger på arbeidsplanene er innarbeidet administrativt i 2023 med samlet beløp på 13,086 mill. kr. Overforbruk på Startlån i 2022 på ca. 1,5 mill. kr tilbakeføres og avsettes kapitalfondet. Det var ingen ubrukte lånemidler igjen fra 2022.

Ny kommunelov gjeldende fra 2020, gjør at man må bruke disposisjonsfondet i driftsregnskapet med overføring til investeringsregnskapet. Det er ikke lenger mulig å bruke disposisjonsfondet direkte i investeringsregnskapet, men det må skje ved hjelp av overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet.

Tall i 1000 kr

Oppsummering	Beløp i hele tusen kr
Reduserte bevilgninger	-2 195
Etterslep investeringer fra tidligere år	13 086
Overforbruk Startlån i 2022	-1 534
SUM	9 357
Økt tilskudd	-52 892
Netto bruk av investeringsfond	-4 838
Overført fra drift	-3 328
avsetning til kapitalfondet	1 534
Endret låneopptak	50 167
Låneopptak gjennomført tidligere år	0
Sum	-9 357

Vedlegg:

- Digital 1. tertialrapport 2023
- Utskriftsvennlig PDF 1. tertialrapport 2023 ligger på nettsiden
- Protokoll fra Oppvekstutvalgets behandling av 1. tertialrapport 2023 for Oppvekst
- Protokoll fra Helseutvalgets behandling av 1. tertialrapport 2023 for Helse- og mestrings
- Protokoll fra Kulturutvalgets behandling av 1. tertialrapport 2023 for Kultur og innbyggerdialog
- Protokoll fra By- og stedsutviklingsutvalgets behandling av 1. tertialrapport 2023 for By- og stedsutvikling
- Protokoll fra Næring- og eierskapsutvalgets behandling av 1. tertialrapport 2023 for By- og stedsutvikling
- Protokoll fra Organisasjonsutvalgets behandling av 1. tertialrapport 2023 for Økonomi, Organisasjon og for Samhandling og innovasjon
- Rapport finansforvaltning 1. tertial 2023
- Status klimatiltak – se 1. tertialrapport for By- og stedsutvikling 2023
- Rapport status oppfølging av verbalvedtak pr. 1. tertialrapport 2023
- Obligatoriske oversikter

Bakgrunn for saken:

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	7
2. Økonomiske rammebetingelser.....	7
2.1 Resultat 2022.....	7
2.2 Sentralt disposisjonsfond	8
2.3 Netto lånegjeld	8
2.4 Sammenligninger med andre store kommuner (ASSS-nettverk)	9
2.5 Økonomiplan 2023-2026.....	10
2.6 Områdenes netto driftsbudsjett 2023	11
3. Overordnede økonomiske forhold – område 9	11
3.1 Skatt, eiendomsskatt og rammetilskudd	11
3.2 Netto Finans.....	12
3.3 Andre forhold i område 9	13
4. Områderapportene.....	17
4.1 Område 11 - Organisasjon	17
4.2 Område 12 - Økonomi	19
4.3 Område 13 – Samhandling og innovasjon	21
4.3 Område 2 - Oppvekst	24
4.4 Område 3 – Helse og mestring	29
4.5 Område 4 – Kultur og innbyggerdialog	36
4.6 Område 5 – By- og stedsutvikling	40
5. Budsjettreguleringer	45
6. Fondsjusteringer mellom områdefond og sentralt disposisjonsfond.....	47
7. En attraktiv arbeidsgiver og inkluderende arbeidsplass	49
7.1 Innledning	49
7.2 Sikre helsefremmende arbeidsplasser.....	49
7.3 Riktig kompetanse	52
8. Klimatiltak	52

1. Innledning

Tertialrapporten er en rapport til bystyret som skal vise i hvilken grad budsjettvedtaket realiseres. Endret aktivitetsnivå skal først og fremst vurderes i økonomiplan-sammenheng da det langsiktige beslutningsgrunnlaget er langt bedre.

I 1. tertialrapport foretas en gjennomgang av hele budsjettet. Tertialrapporten er for første gang presentert digitalt. Områderapporter etter årets 4 første måneder samt utenomsektorielle forhold, danner grunnlaget for den samlede vurderingen.

Rapportering på fokusområder innenfor arbeidsgiversiden, status på verbalvedtak og klimatiltak inngår også i denne rapporten.

2. Økonomiske rammebetingelser

2.1 Resultat 2022

Resultatet for 2022 viser et korrigert netto driftsresultat (korrigert for bruk/avsetning bunde fond) på -96,8 mill. kr. Dette utgjør -0,9% mot måltall på 2,5 %. Korrigert netto driftsresultat er 108,9 mill. kr høyere enn revidert budsjett som i hovedsak skyldes:

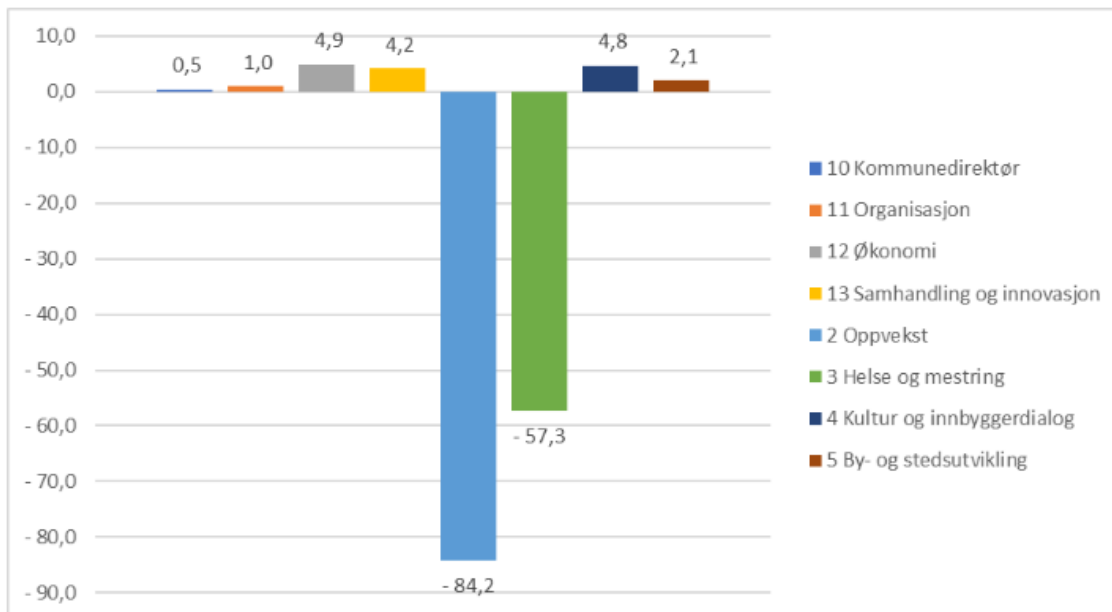
- økning av skatt og rammetilskudd med 142,6 mill. kr
- negativt samlet netto finans på -25,3 mill. kr
- merutgifter på områdene på -124 mill. kr
- besparelse på pensjon som utgjør 59,4 mill. kr
- integreringstilskuddet ble 28 mill. kr høyere enn budsjettet

Områdenes resultat 2022

Områdenes drift viser et samlet merforbruk på 124 mill. kr som utgjør -1,7% etter avsetning til og bruk av bundefond.

Alle områdene utenom Oppvekst og Helse- og mestring hadde et mindreforbruk i forhold til budsjett. Oppvekst hadde et merforbruk på 84,2 mill. kr (-2,8%) og Helse- og mestring hadde et merforbruk på 57,3 mill. kr (-1,9%).

Resultat pr. område, budsjettavvik i mill. kr:

Kommunedirektøren vil i denne tertialrapporten foreslå at stabsområdene og by- og stedsutvikling leverer fra seg deler av besparelsene til bykassa. Det foreslås også disponeringer fra bykassa til områdene. Dette gjelder i hovedsak finansiering av koronapandemien og vintervedlikehold i 2022.

Oppvekst og Helse- og mestring har satt i gang omfattende innsparingstiltak i 2023 og videre for økonomiplan 2024-2027 for å tilstrebe budsjettbalanse.

Det samlede regnskapsmessige resultatet er kr 0 etter bruk av og avsetninger til sentralt disposisjonsfond.

2.2 Sentralt disposisjonsfond

Sentralt disposisjonsfond er pr. 31.12.2022 på 532 mill. kr. Bystyrets målsetting var at det generelle disposisjonsfondet skal utgjøre minimum 4% av brutto driftsinntekter. Fondet utgjør i 2022 5,1 % av brutto driftsinntekter som er godt over bystyrets målsetting.

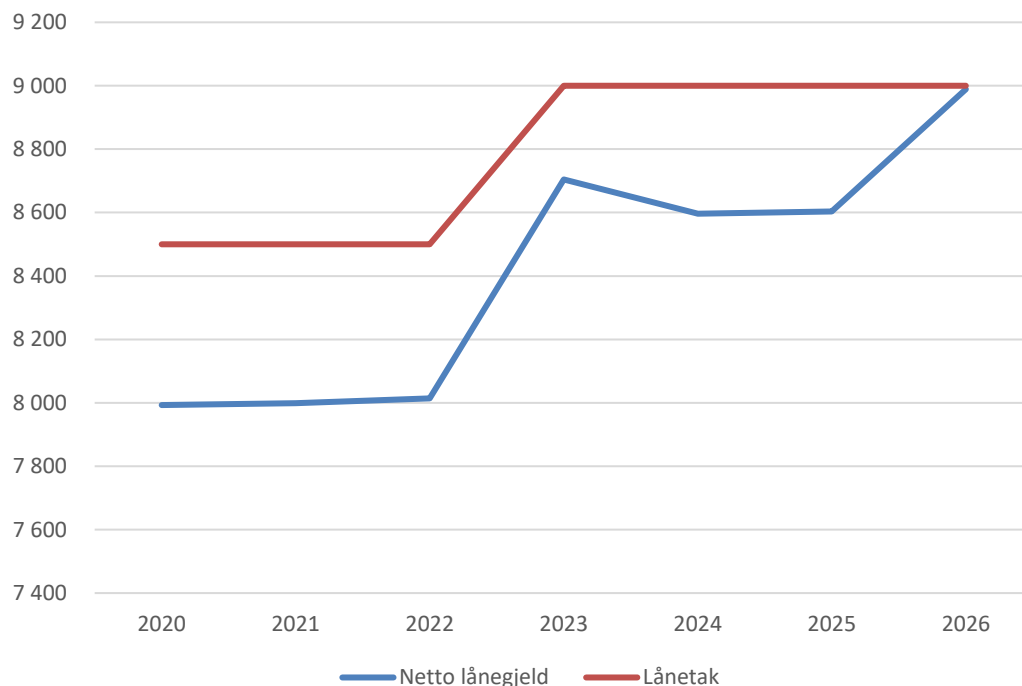
2.3 Netto lånegjeld

Bystyret har vedtatt et tak på netto lånegjeld på 8,5 milliarder kr i 2022. Netto lånegjeld er pr. 31.12.2022 8,014 mrd. kr.

Det er tatt opp nye lån med 512 mill. kr i året og betalt avdrag med 472 mill. kr. Total lånegjeld har blitt redusert med 42,3 mill. kr i 2022. Lånegjelden har blitt redusert med 155 mill. kr i 2022 knyttet til investeringer.

Netto lånegjeld sett opp mot lånetaket i økonomiplanen:

Ikke alle Bystyrets måltall og handlingsregler ble nådd i 2022. Energiverksfondet ble ikke prisjustert og korrigert netto resultatgrad ble for 2022 lavere enn nasjonale anbefalinger. Viser til [årsrapport 2022](#) som ble behandlet i bystyret 24. mai 2023.

2.4 Sammenligninger med andre store kommuner (ASSS-nettverk)

Foreløpige KOSTRA tall pr. 15. mars viser at Kristiansand hadde lavest netto driftsresultat i 2022 sammenlignet med de andre 11 storkommunene (Asker og Lillestrøm er kommet til) som utgjør ASSS (aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner).

Hovedbildet er at Kristiansand ligger noe under snittet for ASSS kommunene på frie inntekter og høyest vekst i netto driftsutgifter i 2022 i forhold til 2021. Kristiansand har også høyere gjeld enn landssnittet og snittet for ASSS kommunene, men en nedgang på 1,1% i forhold til 2021.

Når det gjelder utgifter til administrasjon så gjorde Kristiansand kommune en ryddejobb i 2022 for å få lønnsutgifter på rett tjeneste i henhold til Kostraveilederen. Dette hang fortsatt igjen etter kommunesammenslåingen. Hele 150 mill. kr ble flyttet til korrekt tjeneste i regnskap for 2022. Dette har ført til at Kristiansand har mer sammenlignbare tall med de andre kommunene (eksl. Oslo) og administrasjonsutgiftene har gått ned både i 2021 og i 2022.

Kristiansand hadde i 2022 netto driftsutgifter per innbygger til administrasjon og styring justert for utgiftsbehov (kommunekasse) på 4 900 kr. Av ASSS-kommunene hadde Bærum høyest utgift per innbygger med 7 302 kr, mens Trondheim hadde lavest utgift med 4 277 kr. Snittet for ASSS-kommunen ekskl. Kristiansand var i 2022 på 5 265 kr.

Korrigerede *brutto* driftsutgifter pr. innbygger (utgifter korrigert for refusjon av sykepenge, tilskudd, mva. og avskrivninger) viser også en nedgang fra 2021 på 4 128 til 3 744 kr i 2022 i Kristiansand. Gjennomsnitt for ASSS er her 3 941 kr pr. innbygger.

Det vises til [årsrapport 2022](#) for å lese mer om de ulike nøkkeltallene.

2.5 Økonomiplan 2023-2026

Netto driftsresultat

I økonomiplan 2022-2025 er det lagt opp til følgende korrigerede netto driftsresultat:

I mill. kr.	2023	2024	2025	2026	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	-128,2	-61,5	-10,5	68,4	-131,8

*Korrigert for netto premieavvik og bruk/avsetning bundne fond.

Det økonomiske opplegget er stramt, og det er forutsatt innsparingskrav i områdene. Økt press på omsorgstjenesten som følge av endret demografi, kompenseres ikke fullt ut i perioden.

Innsparingstiltak

Kommunen arbeider kontinuerlig med å effektivisere driften. Områdene har spesifisert kravene på konkrete tiltak.

Innsparingskrav fordelt pr. område:

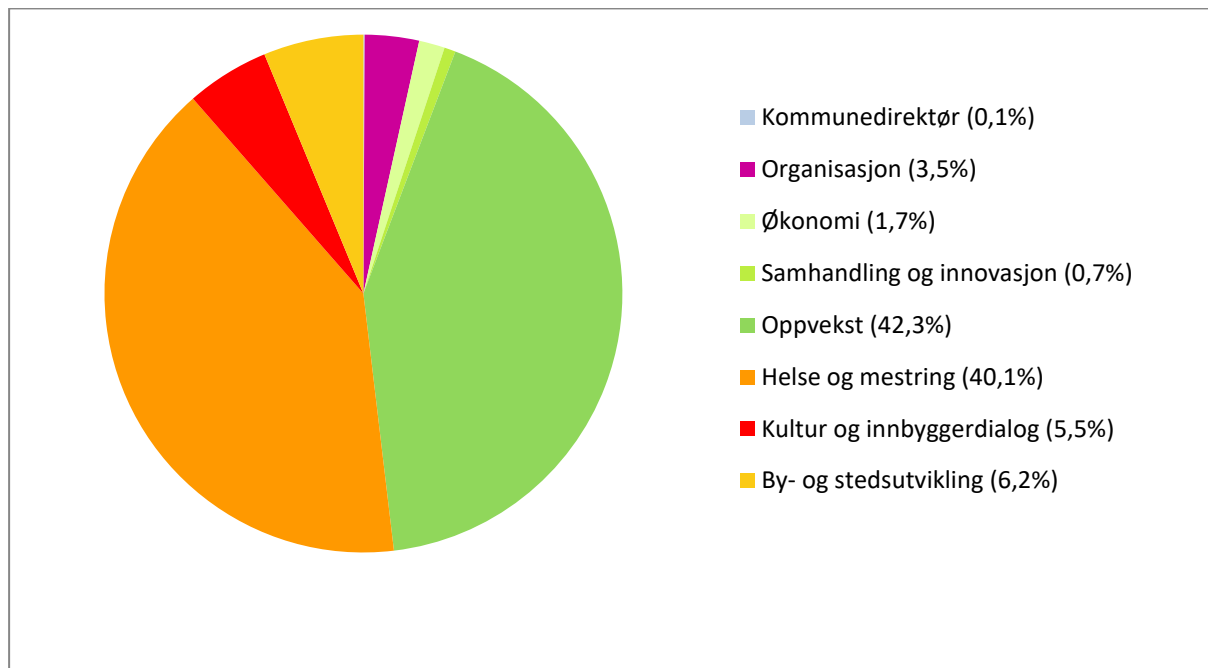
Tall i 1000 kr i 2023 kr	2023	2024	2025	2026
Organisasjon	-2 824	-6 934	-10 184	-10 684
Økonomi	-2 079	-2 779	-2 779	-3 279
Samhandling og innovasjon	-2 008	-2 008	-2 008	-2 608
Oppvekst	-3 817	-11 595	-11 595	-11 595
Helse og mestring	-4 075	-9 527	-9 927	-10 327
Kultur og innbyggerdialog	-3 611	-6 092	-7 642	-8 192
By- og stedsutvikling	-4 451	-6 131	-6 131	-9 631
Sum	-22 865	-45 065	-50 315	-56 315

På bakgrunn av merforbruket i 2022 har Oppvekst og Helse- og mestring satt i gang omfattende innsparingstiltak i 2022 – i tillegg til vedtatte krav som skissert ovenfor.

Det er krevende situasjon for disse områdene. Kommunedirektøren kommer tilbake til dette under hver område.

2.6 Områdenes netto driftsbudsjett 2023

Kommunen har i 2023 et netto driftsbudsjett på 7,354 milliarder kr fordelt på områdene slik:

Budsjettet til Kultur og innbyggerdialog inneholder mange tilskudd blant annet driftstilskudd til Kirkelig fellesråd (68,8 mill.kr) og tilskudd til Kilden teater og konserthus (32,5 kr). Budsjettet til by- og sted er netto inkl. VAR området.

3. Overordnede økonomiske forhold – område 9

3.1 Skatt, eiendomsskatt og rammetilskudd

Skatteinngangen må ses i sammenheng med inntektsutjevningen i rammeoverføringene. Skatteinngangen for Kristiansand kommune viser ved utgangen av april 1099,8 mill. kr. Dette er ca. 119 mill. kr over justert periodisert budsjett.

Pr april er skatteveksten for landet på 3,0 %, mens Kristiansand kommune har en økning på 1,9 %. Skatteveksten for kommunen har totalt pr. april dermed vært 1,1 %-poeng lavere enn for landet.

Revidert nasjonalbudsjett (RNB)

Anslaget for skatt på inntekt og formue er i RNB 2023 økt med 3,9 mrd. kr til 204,65 mrd. kr fra -9,1% til -7,9%. Høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn ventet bidrar til økte skatteinntekter for kommunene. Netto utgiftsvekst som følge av lønns- og prisvekst utover økningen i skatteanslaget blir da 1,6 mrd.kr og kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet. I anslaget er det i tillegg gjort et fratrukk på 0,2 mrd. kr knyttet til konsekvensen av endringer i skatteopplegget knyttet til formuesverdsettelsen av ikke-børsnoterte aksjeselskaper og verdsettelsesrabatt for akvakulturselskaper. Regjeringen foreslår i tillegg å øke rammetilskuddet til kommunene i 2023 med 0,5 mrd. kr utover kompensasjonen for lønns- og prisvekst. Regjeringen viser i denne sammenhengen at både anslag for skatteinngangen og kostnadsveksten er usikre, og at det kan være betydelige variasjoner mellom kommuner.

Kristiansand kommune

Endringene i RNB medfører at skatteanslaget for kommunen må oppjusteres med til sammen ca. 90 mill. kr for 2023. Dersom dette blir årsresultatet, vil Kristiansand ligge på

84 % av landssnittet pr innbygger i 2023. Så lenge Kristiansand er en minsteinntektskommune (under 90 % av landssnittet) er det aller viktigste at landet totalt opprettholder planlagt skatteinngang. Så lenge kommunen ligger under 90 % av landssnittet vil inntektsutjevningen dekke 95 % av eventuell skattesvikt og vi vil trekkes like mye av eventuell merinntekt.

Rammetilskuddet må oppjusteres med 53,7 mill. kr for Kristiansand Kommune og skyldes i stor grad økt pris- og lønnsvekst. Ca. 15 mill. kr av disse er knyttet til kompensasjon for gratis SFO for andre trinn i skoleåret 2023-24. 1,3 mill. kr er knyttet til oppfriskningsdoser av vaksine mot Covid-19 for innbyggere over 75 år. Samt økt kompensasjon for makspris i barnehage på 3,7 mill. kr.

Økning i frie inntekter må ses i sammenheng med at anslaget for den kommunale lønns- og prisveksten (deflatoren) for 2023 er økt fra 3,7 prosent i nasjonalbudsjettet til 5,2 prosent i RNB som er beregnet å utgjøre for kommunen ca. 198 mill. kr. Økningen i frie inntekter for kommunen blir da ca. 10 mill. kr.

Eiendomsskatt

Når det gjelder eiendomsskatten ligger siste anslag på ca. 341 mill. kroner mot 335,7 mill. kroner i vedtatt budsjett. Kommunedirektøren foreslår derfor å øke eiendomsskatten med 4 mill. k.

3.2 Netto Finans

Her tas inn en kort omtale av finansområdet og finansforvaltningen. Mer utfyllende informasjon gis i **eget kapittel**, hvor også temaet ansvarlige investeringer og bærekraftsrapportering (ESG) inngår.

Utbytte, gjeld, renter og avdrag

Utbytte fra Agder Energi AS ventes å bli 0,9 mill. kr lavere enn budsjettet, totalt ca. 126,7 mill. kr. Budsjettet utbytte fra Avfall Sør Holding AS foreslås økt med 2,4 mill. kr til 4,4 mill. kr. Utbytte fra KNAS foreslås økt med 1 mill. kr. Samlet utgjør dette en netto økning av budsjettet på 1,4 mill. kr som foreslås innarbeidet. Om nødvendig vil kommunedirektøren foreslå ytterligere justeringer i 2. tertialrapport.

Bykassens lånegjeld utgjør 11,1 mrd. kr pr 30.04.2023. Dette er en økning på 40,1 mill. kr sammenlignet med 31.12.2022. Det er så langt i år ikke tatt opp nye lån til investeringer, men det er tatt opp lån på 160 mill. kr i startlån i Husbanken. I tillegg kommer refinansiering av lån. Betaling av avdrag i henhold til avdragsplanene har redusert lånegjelden med 119,9 mill. kr.

Den flytende renten på lån i Kommunalbanken er i løpet av tertialet steget fra 3,95 % til 4,35 %. Økningen skjer blant annet på bakgrunn av at Norges Bank hevet styringsrenten til 3 % i mars. Styringsrenten ble hevet til 3,25 % i mai og det forventes ytterligere rentehevinger i løpet av året, den første allerede i juni. Styringsrenten ventes å ligge på 3,6 % ved årsslutt. Gjennomsnittlig rente for gjeldsporteføljen totalt sett, inkludert rentebinding, ventes å bli 3,42 % i 2023 sett under ett. Låneopptak i 2022 ble vesentlig lavere enn hva som lå til grunn i opprinnelig budsjett. Kommunedirektøren foreslår derfor å redusere renteutgiftene med 11,2 mill. kr for 2023.

Budsjetterte avdrag, som skal betales på investeringslån, må ikke være lavere enn lovpålagt minimumsavdrag. Nye beregninger etter årsoppgjøret for 2022 viser at avdrag må økes med 12,3 mill. kr til totalt 483,7 mill. kr.

Likviditet

Likviditeten i kommunen er god. Grunnlaget for beregning av renteinntekter er 1,7 mrd. kr. i 2023 og holdes uendret nå. Stigende rentenivå vil føre til økte renteinntekter for kommunen fremover. Kommunedirektøren foreslår derfor å øke renteinntektene med 5,2 mill. kr.

Energiverksfondet – langsiktig forvaltning

Totalporteføljen har i årets fire første måneder gitt en avkastning på 3,7 %. I kroner utgjør avkastningen 38,5 mill. Året har startet bra for både aksjer og obligasjoner. Avkastningen er særlig god for globale aksjer, godt hjulpet av svekkelse av den norske kronen.

Avkastningen er 21,5 mill. kr lavere enn årsbudsjettet, som er på 60 mill. kr. Årsbudsjettet samsvarer med en forventet langsiktig årlig avkastning på 5,0 %, som er innarbeidet i økonomiplanen for 2023-2026. Det budsjetterte kronebeløpet er basert på et kapitalgrunnlag på ca. 1,2 mrd. kr. Ved inngangen til 2023 var markedsverdien lavere enn dette grunnet negativ avkastning i 2022. Kommunedirektøren forutsetter likevel at avkastningen i 2023 blir som budsjettert.

3.3 Andre forhold i område 9

Pensjonsutgifter

Reguleringspremien estimeres basert på de seneste prognoser om lønnsvekst fra Statistisk sentralbyrå og Norges Bank. Rapportene fra mars og april gir betydelig høyere anslag på årets lønns- og trygdeoppgjør enn anslått i fjor høst og i januar. Dette betyr at årets reguleringspremiesatser blir vesentlig høyere enn tidligere prognoseestimer. Det er stor usikkerhet knyttet til disse estimatene da lønnsvekstprognosene har variert veldig og oppgis med større usikkerhet enn normalt. Nye anslag for årslønnsvekst er i nye beregninger estimert til henholdsvis 5,4 %. G-regulering (regulering av grunnbeløpet) for 2023 ble 6,4%.

Andre faktorer som forklarer de økte pensjonskostnadene, er at estimatet på faktiske pensjonsmidler er nå lavere enn hva som ble lagt til grunn i budsjettet fra september som ble brukt i ØP 2023-2026. Dette skyldes at den faktiske avkastningen i 2022 ble langt lavere enn antatt. Isolert sett betyr dette høyere pensjonskostnad i oppdatert budsjett. I tillegg lå det til grunn en lavere årslønnsvekst for 2022 i budsjettet fra september enn det viste seg når året var omme. En høyere lønnsutvikling gir en høyere samlet pensjonskostnad.

KLP

Det foreligger nye prognoser fra KLP når det gjelder årets premie og premieavvik. Det forventes at beregnet arbeidsgivers andel på 15 %, hovedsakelig budsjettert på området helse og mestring, vil medføre en underdekning på om lag 77,8 mill. kr som er 42,9 mill. kr høyere enn hva som opprinnelig er budsjettert på område 9.

Premieavviket medregnet arbeidsgiveravgift knyttet til KLP ventes å bli 51,2 mill. kr høyere enn budsjettert. I disse beregningene er det forutsatt benyttet premiefondet i KLP med 14,7 mill. kr som i vedtatt budsjett. Rest premiefond i KLP vil etter dette være ca. 26,8 mill. kr ved utgangen av året.

KKP

I vedtatt budsjett for 2023 var det forutsatt å finansiere premie (ekskl. AFP-kostnader) ut over 13 % fra opparbeidet premiefond i KKP. Tjenesteområdene belastes som tidligere med 15 % premie, mens differansen på 2 %-poeng som utgjorde 67,5 mill. kr, ble ført til inntekt i område 9 og anslag på bruk av premiefondet var for 2023 ca. 271 mill. kr. Kommunedirektøren anbefaler å beholde forutsetningen om lik premie på 13% som gjør at anslaget for bruk av premiefond øker med hele 113,5 mill. kr. grunnet økning i reguleringspremien som igjen er konsekvens av økt lønns- og trygdeoppgjør.

Bruk av premiefond utgjør totalt 376,9 mill. kr i 2023. Saldo på premiefondet i KKP var ved inngangen av året på ca. 486,1 mill. kr. Det er forventet at restbeløp på dette fondet i KKP vil være ca. 109,2 mill. kr ved utgangen av året dersom bruken av premiefond øker med 113,5 mill. kr i 2023.

Basert på forutsetningene over, vil premieavviket i KKP bli 8,5 mill.kr lavere enn budsjettert.

SPK

Når det gjelder Statens pensjonskasse SPK, viser ny prognose at det budsjetterte premieavviket er for lavt og må oppjusteres med ca. 14,2 mill. kr.

Premieavvik

Oversikt over premieavviket og inndekning av tidligere premieavvik (med arbeidsgiveravgift):

I hele 1000 kr	Beløp
Kristiansand kommunale pensjonskasse KKP	-206 029
Kommunal Landspensjonskasse KLP	-128 284
Statens Pensjonskasse SPK	-27 138
Inndekning av tidligere premieavvik	209 927
Netto avsetning til fond	-151 527

Pensjon oppsummert

Samlet viser pensjonspremie og premieavviksordningen en styrking av ordinært netto driftsresultat med ca. 17,3 mill. kr. Premieavvik isolert viser samlet merinntekt på ca. 56,8 mill. kr, mens inndekning av tidligere premieavvik viser en redusert utgift på 1,3 mill. kr. Økt premie som føres på område 9 er beregnet til ca. 40,7 mill. kr.

I disse beregningene ligger det til grunn at bruken av premiefond for KKP øker med 113,5 mill. kr i 2023.

Den budsjetterte avsetningen til fond for inndekning av premieavvik foreslås økt med ca. 58,1 mill. kr. Underbalansen på premieavviksfondet var pr 01.01.2023 (akkumulert premieavvik minus fond) på 143,5 mill. kr som forutsatt i økonomiplanen for 2023-2026.

Integreringstilskudd

Merinntekter fra integreringstilskudd fra 2022 var 28,08 mill. kr som ble tilført sentralt disposisjonsfond ved årsslutt. Kommunedirektøren foreslår at det opprettes et eget fond for integrering for å håndtere kostnader med bosetting etter de 5 årene som kommunen får integreringstilskudd.

158 personer er bosatt pr. 1. tertial og det foreløpig lagt til grunn at totalt 400 personer blir bosatt i løpet av 2023, selv om anmodningen fra IMDI er på 595 personer. Bosettingstall for 2022 er oppdatert til faktisk bosetting av 450 personer. Foreløpig merinntekt er beregnet til 71,8 mill. kr. Basert på innmeldt behov fra områdene foreslår Kommunedirektøren at merinntekten fordeles med 48,3 mill. kr til Helse og mestring og 13,1 mill. til Oppvekst. Totalt 61,4 mill. kr. Resterende 10,4 mill. kr avsettes i Bykassa til senere fordeling.

Fordeling av 61,4 mill. kr pr. kommunalsjefområde:

Tall i 1000 kr

Område	Tiltak	Beløp
21	Oppvekst, Skole	11 500
22	Oppvekst, Barnehage	1 600

31	Helse og mestring, Forvaltning	8 700
32	Helse og mestring, Livsmestring	400
33	Helse og mestring, Helsefremming og inkludering	16 400
34	Helse og mestring, Hjemmebaserte tjenester og rehabilitering	2 100
36	Helse og mestring, NAV	20 700
Sum		61 400

Pris- og lønnsvekst – endret deflator i RNB

Lønnsvekstanslaget er oppjustert fra 4,2 % til 5,5 % (inkludert økt arbeidsgiveravgift for årslønn over 750 000 kr) samt høyere prisvekst på varer og tjenester øker fra 3,1 % til 4,9 %. Lønn teller 2/3 av deflatoren og prisvekst 1/3, slik at deflatoren er nå endret fra 3,7 % til 5,2 % i revidert nasjonalbudsjett.

Det er foretatt en beregning av lønns- og prisjustering per kommunalområde ut over deflator gitt i Økonomiplan 2023-2026.

Årslønnsveksten er i 2023 beregnet til 5,4%, justert for 0,2% lønnsglidning. Fordelingen av lønnskompensasjonen til områdene baserer seg på den profilen som ligger i oppgjøret. For områder med ansatte i kapittel 4 er det foretatt en justering/vekting av lønnskompensasjonen som tar høyde for endringen i ulempetillegget fra 1. januar 2023. Dette gir et spesielt stort utslag for området Helse og mestring. Prisveksten er fullt ut kompensert med 4,90%. Totalt er justeringen av deflatoren beregnet til 187,9 mill. kr.

Det er i vedtatt økonomiplan satt av 80,4 mill. kr til justering av pris- og lønnsvekst i henhold til opprinnelig deflator på 3,7%. Kommunene har i RNB fått kompensert deflatorøkningen over økt skatteinngang og rammetilskudd. Totalt utgjør dette 118 mill. kr for Kristiansand kommune. Ulempetillegget koster helse og mestring om lag 30 mill. kr mer enn det som er kompensert fra staten. Kommunedirektøren foreslår derfor at området får kompensert 20 mill. kr av bykassa i tillegg til kompensasjonen fra staten. Totalt 207,91 mill. kr.

Fordeling pr. område:

Tall i 1000 kr

Område	Tiltak	Beløp
10	Kommunedirektøren	138
11	Organisasjon	5 917
12	Økonomi	2 789
13	Samhandling og innovasjon	1 528
2	Oppvekst	64 085
3	Helse og mestring	105 157
4	Kultur og innbyggerdialog inkl. Kirkelig fellesråd	8 976
5	By og stedsutvikling	19 320
Sum		207 910

Kommunedirektøren er noe usikker på hvordan utfallet av endret deflator blir spesielt på ulempetillegget i Helse og mestring. Kommunedirektøren kommer derfor tilbake til 2. tertial dersom det må foretas en omfordeling mellom kommunalsjefområdene.

Overføring fra drift til investering

På enkelte områder er det forutsatt at investeringer skal dekkes av disposisjonsfond. Rent budsjett-teknisk må dette føres som bruk av disposisjonsfond i driften med tilsvarende utgiftspost - overføring til investering. Økt overføring fra drift til investering utgjør 3,178 mill. kr.

Sentralt disposisjonsfond

Kommunedirektøren har gjennomført årsresultatsamtaler med alle områdene og foreslår justeringer av disposisjonsfondet på områdene som omtalt i saken.

Kommunedirektøren anslår at sentralt disposisjonsfond er på om lag 200 mill. kr ved årsslutt:

Tall i 1000 kr

Område	Tiltak	Beløp
9	1.1.2023 sentralt disposisjonsfond	532 361
13	Næringsfond bystyrevedtak 2022	-15 000
9	Overføring av merinntekter integreringstilskudd 2022 til eget fond	-28 080
10	Tilbakelevering til bykassa fra Kommunedirektør	541
11	Tilbakelevering til bykassa fra Organisasjon	5 811
12	Tilbakelevering til bykassa fra Økonomi	3 131
13	Tilbakelevering til bykassa fra Samhandling og innovasjon	2 030
13	Tilførsel fra bykassa til Samhandling og innovasjon	-750
2	Tilførsel fra sentralt disposisjonsfond til Oppvekst	-15 460
2	Tilbakelevering til bykassa fra Oppvekst	930
3	Tilførsel fra sentralt disposisjonsfond til Helse og mestring	-3 200
5	Tilbakelevering til bykassa fra By- og stedsutvikling	16 335
5	Tilførsel fra sentralt disposisjonsfond til By- og stedsutvikling	-9 704
9	Vedtatt bruk av disposisjonsfond i 2023 økonomiplan 2023-2026	-164 435
9	Bruk av disposisjonsfond 1. tertialrapport 2023	-133 588
Sum prognose sentralt disposisjonsfond pr. 31.12.2023		198 922

Det forutsettes her at eventuelt merforbruk i de områdene dekkes inn av områdefond og av andre fond.

Oppsummert endringer i 1. tertial – område 9

Tall i 1000 kr

Område 9- Frie inntekter, netto finans m.m	Endring 1. tertial
Økt rammetilskudd	-53 600
Økt skatt på formue og inntekt	-89 700
Økt eiendomsskatt	-4 000
Redusert utbytte Agder Energi	882
Økt aksjeutbytte Avfall Sør AS	-2 400
Økt pensjonspremie KKP og KLP	40 747
Økt premieavvik samlet KKP, KLP og SPK	-58 113
Avsetning til fond premieavvik	58 113
Redusert renteutgift	-11 200
Økt renteinntekt	-5 200
Økt avdragsutgift	12 276
Økning integreringstilskudd	-71 800
Integreringstilskudd fordelt ut til områdene	10 400
Økt avsetning lønn/pris	-80 400
Prosjektskjønn statsforvalteren til fordeling	5 700
Prosjektskjønn statsforvalteren	-5 700

Bruk av sentralt disposisjonsfond	-133 588
Sum område 9	-387 583

4. Områderapportene

4.1 Område 11 - Organisasjon

4.1.1 Årsprognose

Organisasjon melder om et driftsbudsjett i balanse for 2023 etter bruk av disposisjonsfond. Det er planlagt å bruke 1,9 mill. kr av disposisjonsfondet og 318 000 kr av bunde fond i 2023.

Tiltak som finansieres av fondsmidler er blant annet organisasjonsutviklingsprosess, innsatsteam og flere større prosjekter.

Tall i 1000 kr

Organisasjon		Regn.sk. pr. 30.4.23	Budsjett pr. 30.4.23	Avvik pr. 30.4.23	Års- budsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
Kommunalsjefområde						
1100	Organisasjon stab	8 405	8 209	-196	20 514	600
1101	Kommuneadvokat	4 193	4 206	13	10 101	0
1102	Personal	24 174	22 718	-1 456	52 301	0
1102	HTV/HVO	6 695	6 179	-516	15 731	-300
1103	IT	30 180	33 140	2 960	63 521	1 000
1104	Dokumentsenter	12 128	12 978	850	25 375	0
1105	PAS	15 540	17 748	2 208	51 321	-1 300
1106	BHT	4 581	4 487	-93	10 012	0
Sum		105 896	109 665	3 769	248 876	0

4.1.2 Budsjettendringer:

Avlevering av arkiver, IKAVA:

Dokumentsenterets ordningsprosjekt som avleverer arkiver fra de 3 gamle kommunene vil belaste kommunalsjefsområde med 1,3 mill. kr i 2023. I 1. tertialrapport 2021 ble det levert tilbake 4,6 mill. kr. Pr. 1.1.23 gjenstår 0,36 mill. kr på disposisjonsfond som planlegges å brukes til dette formål. Kommunedirektøren foreslår at resterende 0,94 mill. kr dekkes av bykassa.

Tilskudd Tall Ships Races (TSR)

Kommunalt bidrag til TSR på 2 mill. kr i 2023, 2 mill. kr i 2024 og 4 mill. kr i 2025 er lagt inn på området Organisasjon i vedtatt økonomiplan. Ettersom kommunedirektøren har bestemt at TSR skal ledes fra Kultur og innbyggerdialog, anbefales det at tilhørende utgifter og inntekter fra 2023 regnskapsførers under Kultur og innbyggerdialog stab.

Pris- og lønnsjustering

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsveksanslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. Organisasjon sin andel av dette er 5,917 mill. kr.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
1100	ERP-prosjekt- overføres til økonomi	-518
1104	Avlevering av arkiver, IKAVA	940
1105	Budsjettmidler til Tall Ship Race`s overføres til Kultur og innbyggerdialog	-2 000
11	Pris- og lønnsjustering	5 917
10	Pris- og lønnsjustering kommunedirektør	138
Sum		4 339

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
1102	Lønnsutgifter, prosjekter utredning	111
1106	Jordmor BHT	520
1100	OU-prosess	400
1100	ERP-prosjekt	518
1104	Avlevering arkiver, IKAVA	361
11	Bruk av disposisjonsfond	-1 910
Sum		0

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bunde fond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
1102	Lønnsutgifter, lærlinger	200
1100	Prosjekt RISE	70
1100	Prosjekt smart varsling	48
11	Bruk av bunde fond	-318
Sum		0

4.1.3 Områdets disposisjonsfond – prognose 31.12.2023

Organisasjon

Områdets disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på 16,975 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår å levere tilbake 5,8 mill. kr til bykassa i 1. tertialrapport 2023. Det er i tillegg planlagt å bruke 1,9 mill. kr av fondet i løpet av 2023.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.22 blir 9,3 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond Organisasjon	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	16 975
Tilbakelevering til bykassa 1. tertial 2023	-5 811
Bruk av disposisjonsfond Personal, lønnsutgifter Personal – prosjekter utredning	-111
Bruk av disposisjonsfond IA-team, lønnsutgifter BHT – jordmor	-520
Bruk av disposisjonsfond stab, dekke utgifter EY/OU-prosess	-400
Bruk av disposisjonsfond stab, dekke utgifter ERP-prosjekt, overføres til Økonomi	-518

Bruk av disposisjonsfond arkiver, avlevering IKAVA	-361
Årsprognose budsjettavvik pr. 31.12.23	0
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	9 254

Kommunedirektørens disposisjonsfond

Kommunedirektørens disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på 1,041 mill. kr. Det foreslås å levere tilbake 541 000 kr tilbake til bykassa.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 blir 500 000 kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond kommunedirektør	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	1 041
Tilbakelevering til bykassa 1. tertial 2023	-541
Årsprognose budsjettavvik pr. 31.12.2023	0
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	500

4.2 Område 12 - Økonomi

4.2.1 Årsprognose

Økonomi melder om et mindreforbruk på 0,9 mill. kr i 2023. Dette skyldes vakante stillinger som det er vanskelig å sette vikarer inn i. Det er ikke planlagt bruk av disposisjonsfond i 2023. Økonomiområdet har ingen bunde fond.

I 1000 kr

Økonomi		Regnskap pr. 30.4.23	Budsjett pr. 30.4.23	Avvik pr. 30.4.23	Års- budsjett 2023	Årsprognose avvik 2023
Kommunalsjefområde						
1200	Virksomhetsstyring	3 051	3 149	98	7 877	200
1201	Økonomistyring	45 195	33 441	11 754	59 376	500
1201	Kontrollutvalget	5 845	5 870	25	10 710	0
1202	Innkjøp	3 179	3 152	-26	9 024	200
1203	Regnskap	9 672	9 276	-396	20 742	0
1204	Lønn	4 592	4 702	110	10 812	
Sum		71 534	59 592	-11 942	118 542	900

4.2.2 Budsjettendringer:

Overføring av midler fra investeringsprosjekt inn i drift til ERP-prosjekt:

Det er behov for driftsmidler istedenfor investeringsmidler til dekning av kostnader knyttet til konseptfasen av nytt ERP-system. Kommunedirektøren foreslår at driftsbudsjettet til økonomiområdet økes med 1,6 mill. kr og at investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.

Pris- og lønnsjustering

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsveksanslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. Økonomi sin andel av dette er 2,789 mill. kr.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

I 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
1201	ERP-prosjekt- overføres fra organisasjon til økonomi	518
1201	Kostnader ERP system driftskostnader (nedjustering investering)	1 612
12	Pris- og lønnsjustering	2 789
Sum		4 919

4.2.3 Områdets disposisjonsfond – prognose 31.12.2023

Økonomiområdets disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på 7,6 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår å levere tilbake 3,1 mill. kr til bykassa i 1. tertialrapport 2023.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 blir på 5,4 mill. kr.

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	7 631
Tilbakelevering til bykassa 1. tertial 2023	-3 131
Årsprognose budsjettavvik pr. 31.12.2023	900
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	5 400

Disposisjonsfondet er fordelt mellom kommunalsjefområdene og er hovedsakelig tenkt brukt til å finansiere økende AFP kostnader.

4.3 Område 13 – Samhandling og innovasjon

4.3.1 Årsprognose

Samhandling og innovasjon melder om et forventet mindreforbruk på 1,5 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond. Det er planlagt å bruke 5,8 mill. kr av disposisjonsfondet og 7,3 mill. kr av bunde fond i 2023.

Det er brukt 4,2 mill. kr av næringsfondet til kommunen pr. 1. tertial og det gjenstår 13 mill. kr til disposisjon.

I 1000 kr

Samhandling og innovasjon		Regnskap pr. 30.4.23	Budsjett pr. 30.4.23	Avvik pr. 30.4.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose avvik 2023
Kommunalsjefområde						
1300	Stab	1 888	4 019	2 131	10 748	750
1301	Strategi	4 841	5 103	262	14 122	150
1302	Business region Kristiansand	4 862	4 525	-336	14 402	0
1303	Forskning og innovasjon	2 259	2 074	-185	6 765	600
1304	Digitalisering	6 696	972	-5 724	4 775	0
Sum		20 546	16 694	-3 852	50 813	1 500

4.3.2 Budsjettendringer:

Pris- og lønnsjustering

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsveksanslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. Samhandling og innovasjon sin andel av dette er 1,528 mill. kr.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

I 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
13	Pris- og lønnsjustering	1 528
Sum		1 528

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
1300	Prosjekt 3/pilot1 - kvalifisering OMS i program "Flere i arbeid"	830
1300	Innsparing husleie BRKrs i 2023	644
1304	Digitaliseringsstrategien	330
1303	Delfinansiering av OFFPHD Flere i arbeid	251
1301	Finansiering av trainee Strategi	223
1302	Kommunal covidpakke til næringslivet	1 870
13	Bruk av disposisjonsfond	-4 148
1302	Næringsfond - Nasjonalt kompetansesenter for havvind	50

1302	Næringsfond - Agder næringssselskap	1 000
1302	Næringsfond - Fremtidens havvind	1 750
1302	Næringsfond - Studenttrivsel	300
1302	Næringsfond - Southwind	700
1302	Næringsfond - Strix	400
1302	Næringsfond - Sørlandets matfestival	50
1302	Bruk av næringsfond	-4 250
Sum		0

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bunde fond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
1300	BF Flere i arbeid 7 - StimuLab	102
1300	BF NFR Sosial bærekraft	341
1302	BF Pådriver klimavennlig og innovative innkjøp	-500
1302	BF Statlig tilskudd kommunalt næringsfond	175
1303	BF Urbanity	30
1303	BF FM-tilskudd høyskole utdanning	4
1304	BF Innovasjonspartnerskap velferdsteknologi Agder	3 902
1304	BF Koordinator Avstandsoppfølging Agder	205
1304	BF Agder Digital hjemmeoppfølging	336
1301	BF Storbyforskning generalistkommune	872
1303	BF Kristiansand simulerings- og ferdighetscenter	378
1303	BF Kompetanseprogram Digi Agder	392
1302	BF Pådriver klimavennlig og innovative innkjøp	500
1302	BF Netthandelsklynge	330
1303	BF OFFPHD Flere i Arbeid	184
1304	BF Koordinator Avstandsoppfølging Agder	151
1304	BF Crane	10
13	Bruk av bunde fond	-7 412
Sum		0

4.3.3 Områdets disposisjonsfond – prognose 31.12.2023

Samhandling og innovasjon sitt disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på 15,658 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår å levere tilbake 2,03 mill. kr til bykassa i 1. tertialrapport 2023. I tillegg overføres 2,244 mill. kr til næringsfondet og 160 000 kr overføres til By- og stedsutvikling. Det foreslås videre at området kompenseres for 750 000 kr til sak om parlamentarisme i 2022.

Samhandling og innovasjon bruker 5,806 mill. kr av disposisjonsfondet i 2023. Av disse er det allerede budsjettet med bruk av 1,658 mill. kr i vedtatt budsjett.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 blir på 7,7 mill. kr.

I 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	15 658
Tilbakelevering til bykassa Business Region, koronatilskudd	-2 030

Avsetning til næringsfondet Business Region	-2 244
Kompensasjon fra bykassa til Stab, sak om parlamentarisme	750
Overføring til By- og stedsutvikling prosjekt GRESS	-160
Bruk av fond kommunal koronapakke til utbetaling	-1 870
Bruk av fond finansiering prosjekt 3/pilot – kvalifisering OMS «Flere i Arbeid»	-830
Bruk av fond finansiering husleie/innsparingstiltak Business Region i 2023	-644
Bruk av fond finansiering digitaliseringsstrategien	-330
Bruk av fond OFF PHD Flere i arbeid	-251
Bruk av fond Trainee Strategi	-223
Bruk av fond Strukturell rasisme (budsjettert i årsbudsjett 2023)	-50
Bruk av fond senter for folkehelse og levekår (budsjettert i årsbudsjett 2023)	-70
Budsjettert bruk av fond Stimulab/Comte Flere i arbeid 2023 fin. Av fond (budsjettert i årsbudsjett 2023)	-1 538
Årsprognose budsjettavvik pr. 31.12.2023	1 500
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	7 669

4.3.4 Kommunens næringsfond

For å bidra til at næringslivet i Kristiansand skal opprettholde og styrke sin konkurransekraft i en tid der evne til utvikling og omstilling er nødvendig, ble det i Bystyret den 8. juni 2022 vedtatt opprettet et disposisjonsfond for å fremme næringsutvikling, økt aktivitet, sysselsetting og bærekraftig verdiskaping.

Under vises foreslått tilførsel og bruk på Næringsfondet pr. 1.tertial 2023. Det vises til 1. tertialrapport 2023 Samhandling og innovasjon for ytterligere informasjon om de ulike postene. Det er disponert 4,25 mill. kr av næringsfondet pr. 1. tertial.

Disposisjonsfond næring:

1000 kr

Disposisjonsfond, næringsfond		Beløp
1302	Business region Kristiansand, næringsfond bystyrevedtak 2022	15 000
1302	Business region Kristiansand tilførsel fra SI	2 244
1302	Nasjonalt kompetansesenter for havvind (GCE NODE / Fremtidens havvind)	-50
1302	Agder næringssselskap	-1 000
1302	Fremtidens havvind	-1 750
1302	Studenttrivsel (2023 kostnad)	-300
1302	Southwind	-700
1302	Strix	-400
1302	Sørlandets matfestival	-50
Sum		12 994

4.3 Område 2 - Oppvekst

4.3.1 Årsprognose

Oppvekstområdet melder om et forventet merforbruk på 7,5 mill. kr i 2023. Dette er under forutsetning av at kommunedirektørens forslag om styrking av ordinært driftsbudsjett til skole med 25 mill. kr og tilrettelagte tiltak i barnehage med 9 mill. kr blir vedtatt i denne tertialrapporten.

Oppvekst planlegger å bruke 13,9 mill. kr av bunde fond og ingen bruk av disposisjonsfond i 2023.

Tall i 1000 kr

Oppvekst	Regn.sk. pr. 30.4.23	Budsjett pr. 30.4.23	Avvik pr. 30.4.23	Års- budsjett 2023	Årsprogno se avvik 2023
Kommunalsjefområde					
20 Oppvekst stab	12 085	11 254	-831	31 838	1 500
21 Skole	567 183	514 008	-53 174	1 521 499	-5 000
22 Barnehage	481 901	481 146	-755	1 100 515	-5 000
23 Barne- og familietjenester	157 600	158 799	1 199	459 593	1 000
Sum	1 218 769	1 165 207	-53 561	3 113 445	-7 500

Den økonomiske situasjonen som det redegjøres for i tertialrapporten for oppvekstområdet er fortsatt alvorlig og utfordringene oppsummeres slik:

- Grunnskolevirksomhet – rammene er svært stramme i forhold til å kunne drive innenfor lovpålagte krav. Det er særlig manglende finansiering av lærernormen og krav om særlige tiltak for å gi barn trygt læringsmiljø som er årsaken til utfordringen. Det er også, som følge av at mange tar videreutdanning og at nyutdannede lærere nå har 5-årig masterutdanning, et økende misforhold mellom lønnskostnadene og kompensasjon for lønnsvekst. Kommunedirektøren forslår å styrke rammen med 25 mill. kr i 2023 og prognosen etter denne styrkingen er -5
- Tilrettelagte tiltak i barnehage – kommunedirektøren forslår å styrke rammen med 9 mill. kr i 2023 og prognosen etter denne styrkingen er -1 mill. kr.
- Tilrettelagte tiltak, Pedagogisk støtteenhet barnehage (hos barn og familie), prognose -2,5 mill. kr
- Området har totalt sett negativt disposisjonsfond og mange enheter har store negative disposisjonsfond. Kommunedirektøren vil vurdere nærmere håndtering av disse i forbindelse med behandlingen av rapporten for 2. tertial.
- Helse – styrkningsmidlene er redusert og det forventes et merforbruk på 3 mill. kr ved årets slutt.

Grunnskolevirksomheten har på bakgrunn av årsresultat 2022 og driften i 2023 planlagt en rekke innsparingstiltak. Kommunedirektøren presiserer at styrkingene i rammene på grunnskolevirksomheten og tilrettelagte tiltak i 2023 er engangstiltak for 2023 og det jobbes mot budsjettbalanse i 2024.

Det presiseres at det er usikkerhet knyttet til årsprognosen. Det vises til 1. tertialrapport 2023 Oppvekst for å nærmere redegjørelse av de økonomiske utfordringene.

4.3.2 Budsjettendringer:

Skolebehovsplan

Bystyret har vedtatt at det skal utarbeides skolebehovsplan som grunnlag for prioritering av oppgraderingsbehov og vurdering av en mer kostnadseffektiv skolestruktur. Arbeidet er omfattende slik at planen ikke vil kunne legges fram før våren 2024, mot opprinnelig fremdrift som var høsten 2023. Kostnadene til planarbeidet i 2023 forventes å bli 450 000 kr, resterende kostnader i 2024 (ca. 200.000 kr) foreslås innarbeides i økonomiplanen. Kommunedirektøren foreslår at Oppvekst tilføres midlene fra bykassa.

Styrking av rammen grunnskole

Kommunedirektøren foreslår å styrke rammen til grunnskole med 25 mill. kr i 2023. Dette for å bidra til et mer realistisk budsjett og skape rom for å jobbe mot budsjettbalanse på sikt.

Demografi økning antall elevtall skoleåret 2022 – 2023

Antall elever i skolene viser en økning på 37 elever vår og 38 elever høst ut over de 10 elevene det allerede er kompensert for i demografimodellen. Endringen gjelder kun skolene i tildelingsmodellen. Kommunedirektøren foreslår en tilførsel på 2,769 mill. kr.

Merutgifter midlertidige løsninger Wild Minne skole

Det beregnes en merutgift i 2023 på 1,2 mill. kr som foreslås dekt i 1. tertialrapport 2023. I Økonomiplan 2024-27 kan rammen reduseres med 2,52 mill. til midlertidige løsninger på Wild Minne skole.

Kompensasjon 12 timers gratis SFO for 2. trinn fra høsten 2023

Revidert nasjonalbudsjett 2023 – kompensasjon for 12 timers gratis SFO for 2. trinn fra høsten 2023. Kristiansands andel høsten 2023 (5/12) utgjør 14,97 mill. kr.

Fordeling integreringstilskudd – Kongsgård skolesenter (KSS)

Det er beregnet en tildeling på 4,0 mill. kr til KSS knyttet til prioritering og plassmangel.

Omgjøring av driftsmidler til investering avslutning P4211009

Endringen gjelder omgjøring av driftsmidler på Lovisenlund skole til sluttfinansiering av gjennomført spillemiddelprosjekt 4211009 Lovisenlund kunstgressbane. Midlene overføres til investeringsbudsjettet.

Omgjøring av driftsmidler til investering avsl. P4211010

Endringen gjelder omgjøring av driftsmidler på Slettheia skole til sluttfinansiering av gjennomført spillemiddelprosjekt 4211010 Slettheia skole flerbruksanlegg ballspill. Midlene overføres til investeringsbudsjettet.

Fordeling integreringstilskudd – Skolesektoren

Det er beregnet en tildeling på 7,5 mill. kr til økt behov – særskilte elever.

Fordeling integreringstilskudd – Barnehage

Det er beregnet en tildeling på 1,6 mill. kr til økt behov barnehage.

Vannlekkasje Jordbærveien barnehage

Som følge av vannlekkasje har barnehagen vært nøyt til å bli drevet på to ulike lokasjoner ved at en del barn har gått i tidligere Hamretun barnehage. Dette har medført merutgifter til i hovedsak transport og bemanning. Kommunedirektøren foreslår at merutgiftene i vår på 392 000 kr dekkes av bykassa.

Redusert makspris barnehage

Barnehage er basert på statens anslag kompensert 25 mill. kr som følge av redusert makspris. Maksprisen ble satt ned både fra høsten 2022 som får helårseffekt for 2023 og ble så videre satt ned til 3 000 kr fra januar 2023. Inntektstapet samt økningen i tilskudd til private barnehager vil bli om lag 18 millioner, slik at 7 mill. kr foreslås leveres tilbake til bykassa.

Tilrettelagte tjenester barnehage, økt ramme

Kommunedirektøren foreslår å styrke Barnehage, tilrettelagte tjenester med 9 mill. kr i 2023. Dette for å bidra til et mer realistisk budsjett og skape rom for å jobbe mot budsjettbalanse på sikt.

Fosterhjemsavlønning

Barneverntjenesten fikk i 2023 tilført 2 mill. kr i økt budsjetttramme for å håndtere de nye nasjonale føringer for fosterhjemavlønning som kom i 2022. Den økte kostnaden av å gi alle fosterforeldre 1G i grunnavlønning, ble ikke så høy som først forventet og midlene leveres tilbake til bykassa.

Økte strømkostnader leide bygg, 2022

På grunn av høye strømkostnader i 2022 har avregningen av felleskostnader på leide bygg blitt totalt 300 000 kr mer enn forventet. Kommunedirektøren foreslår at dette kompenseres.

Lønnsmidler overføring fra Eiendom til Skole

Totalt 79 000 kr, tilsvarende 20% stilling kontorleder (6 mnd. i 2023), flyttes fra Eiendom til Skole.

Trafikksikkerhetstiltak på Hellemyr skole

Utgiftene til tiltaket dekkes av statlige midler og kommunale egenandeler. Skoles bidrag på 150 000 kr dekkes ved omgjøring av driftsmidler til investering. Midlene foreslås overført til Eiendom.

Flytting av 20% årsverk fra Enhet for Rus saker til Forebyggende avdeling

Midler fra Enhet for Rus saker til finansiering av felles samarbeid i Forebyggende avdeling. Kommunedirektøren foreslår at 175 000 kr overføres til Barne- og familietjenesten fra Helse og mestrings.

Pris- og lønnsjustering

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsvekselslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. Oppvekst sin andel av dette er 64,2 mill. kr.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
20	Utredningsressurs skolebruksplan	450
21	Styrking av rammen grunnskole	25 000
21	Demografi økning antall elever skoleåret 2022-2023	2 769
21	Merutgifter midlertidige løsninger Wilds Minne skole	1 200
21	Kompensasjon 12 timers gratis SFO for 2. trinn fra høsten 2023	14 972
21	Fordeling integreringstilskudd til KSS	4 000
21	Mindreutgifter P4211009 finansiering investering	-86
21	Overføring av driftsmidler til investering avsl. P4211009	86
21	Mindreutgifter P4211010 finansiering investering	-50
21	Overføring av driftsmidler til investering avsl. P4211010	50
21	Fordeling integreringstilskudd til Skolesektor	7 500
22	Fordeling integreringstilskudd til Barnehage	1 600
22	Vannlekkasje Jordbærveien barnehage	392
22	Redusert makspris barnehage	-7 000
22	Tilrettelagte tjenester barnehage, økt ramme	9 000
23	Fosterhjemsavlønning	-2 000
23	Økte strømkostnader leide bygg, 2022	300
21	Overføring av lønnsmidler fra By- og sted, Eiendom til Skole	79
21	Trafikksikkerhetstiltak på Hellemyr skole, midler overføres til Eiendom	-150

23	Flytting av 0,2 stilling fra Helse og mestring, Enhet for Russaker til Forebyggende avdeling i Barn- og familietjenesten	175
2	Pris- og lønnsjustering oppvekstområdet	64 085
Sum		122 372

Området har i tillegg enkelte budsjettendringer mellom kommunalsjefområdene som er omtalt i 1. tertialrapport til oppvekst.

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bunde fond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
20	Bruk av bundne fond, inntekt	-1 801
20	Bruk av bundne fond, utgift	1 801
21	Bruk av bundne fond, inntekt	-8 061
21	Bruk av bundne fond, utgift	8 061
23	Bruk av bundne fond, inntekt	-4 055
23	Bruk av bundne fond, utgift	4 055
Sum		0

4.3.4 Områdets disposisjonsfond – prognose 31.12.2023

Oppvekstområdet sitt disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på negative 58,172 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår å overføre netto 14,53 mill. kr fra bykassa blant annet for å kompensere restfinansiering av Koronapandemien, midlertidige løsninger Wilds Minne skole og psykososialt kriseteam. Videre leveres det tilbake midler i forhold til for høy kompensasjon av energi/kommunale avgifter og avlønning fosterhjem.

Videre foreslår oppvekst å omfordele 21,9 mill. kr mellom enheter med positive disposisjonsfond til enheter/sentrale ansvar med negative disposisjonsfond.

Etter disse disposisjonene og det tas hensyn til forventet budsjettavvik ved årets slutt så står man igjen med et negativt disposisjonsfond på 51,1 mill. kr. Den negative disposisjonsfonds situasjonen er krevende for Oppvekst, og kommunedirektøren vil vurdere nærmere håndtering av disse i forbindelse med behandlingen av rapporten for 2. tertial.

Disposisjonsfond	20 Stab	21 Skole	22 Barnehage	23 Barn og familie	Sum
Disposisjonsfond pr. 1.1.2022	4 131	-87 237	-5 265	30 199	-58 172
Kompensasjon fra bykassa restfinansiering Koronapandemi		10 000	2 000		12 000
Kompensasjon fra bykassa midlertidige løsninger Wilds Minne skole		3 300			3 300
Kompensasjon fra bykassa psykososialt kriseteam				160	160
Tilbakelevering til bykassa energi/kommunale avgifter KSS		-430			-430
Tilbakelevering til bykassa besparelser avlønning fosterhjem				-500	-500
Omfordelt fra enheter med positivt disp. fond (maks beholdt 3%)		-1 772	-4 521	-5 928	-12 221
Omfordelt annet	-2 000	-2 210	-1 388	-4 000	-9 598
Omfordelt til sentrale fond		5 982	7 928		13 910

Omfordelt til enheter		2 000	5 909		7 909
Bruk/avsetning kommenter i tertialrapporten					0
Sum disposisjonsfond etter 1. tertial 2023	2 131	-70 367	4 663	19 931	-43 642
Årsprognose budsjettavvik 31.12.	1 500	-5 000	-5 000	1 000	-7 500
Sum prognose disp.fond 31.12.22	3 631	-75 367	-337	20 931	-51 142

4.4 Område 3 – Helse og mestring

4.4.1 Årsprognose

Helse og mestring melder om et forventet merforbruk på -42,4 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond på 6,1 mill. kr, forslag om tilførsel av 40 mill. kr i styrking av generell drift og kompensering av ulempetillegg (se forklaring nedenfor) på 42,2 mill. kr.

Merforbruket skyldes volumøkning på mange tjenesteområder og utfordringer med tilpasning til budsjetttrammene.

Helse og mestring skal bruke 6,5 mill. kr av bunde fond.

I 1000 kr

Helse og mestring		Regnskap pr. 30.4.23	Budsjett pr. 30.4.23	Avvik pr. 30.4.23	Års- budsjett 2023	Årsprognose avvik 2023
Kommunalsjefområde						
30	Helse og mestring administrasjon	42 730	51 189	8 459	125 907	50 300
31	Helseforvaltning og koordinering	560 297	542 927	-17 370	1 347 645	-50 800
32	Livsmestring	160 672	149 148	-11 524	416 862	-16 707
33	Helsefremming og inkludering	117 310	102 993	-14 317	260 789	3 800
34	Hjemmetjenester og rehabilitering	135 391	130 069	-5 322	356 564	-10 029
35	Omsorgssenter	86 154	59 040	-27 114	165 607	-18 964
36	NAV kommune	112 746	102 259	-10 487	298 301	0
Sum		1 215 300	1 137 625	-77 676	2 971 676	-42 400

Lønnsoppgjøret 2022/2023

I lønnsoppgjøret for 2022 ble det i hovedtariffavtalen fremforhandlet nye satser for kveld/natt og søndag /lørdagstillegg (ulempetillegg) med virkning fra 01.01.2023

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsveksanslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. Helse og mestring sin andel av dette er 105,2 mill. kr, der ulempetillegget utgjør 42,5 mill. kr

Helse og mestring har imidlertid økte utgifter knyttet til økt til ulempetillegg, estimert til 57 mill. kr. inkludert arbeidsgiveravgift og pensjon, gitt dagens aktivitetsnivå.

Det er usikkert hvordan pris- og lønnskompensasjonen prosentvis vil slå innenfor de ulike lønnsgruppene. Helse og mestring vil vurdere om det er mulig å omfordele budsjettmidler dersom andre yrkesgrupper internt har lavere lønnsvekst enn snittet. Direktør for Helse og mestring vil komme tilbake til dette i forbindelse med 2. tertialrapport 2023.

Årsprognose budsjettavvik

Helse og mestring hadde et netto driftsresultat på - 57,3 mill. kr i 2022, etter bruk av disposisjonsfond. Driftsutfordringene i Helse og mestring var betydelig større enn netto driftsresultat i 2022. Dette skyldes i hovedsak at kommunalsjefsområdene NAV, Helsefremming og inkludering og direktørens overordnede ansvar hadde et mindreforbruk på 58 mill. kr. I tillegg har området hatt økende kostnader i løpet av årets

første 4 måneder knyttet til helårseffekt tiltak/aktivitet som startet opp mot slutten av 2022 i habiliteringstjenestene.

Kommunedirektøren foreslår en generell styrking av budsjettet på 40 mill. kr. i 1. tertial 2023 for å redusere merforbruket i Helse og mestring.

Rekrutteringsutfordringer kan medføre kostnadskrevende vikarløsninger i forbindelse med ferieavvikling for å sikre forsvarlig drift. Dette utgjør et usikkerhetsmoment i forhold til prognosen.

Resultatet for helse og mestring er sammensatt og det er store variasjoner i driftsresultatet mellom kommunalsjefsområder og enheter innenfor det enkelte kommunalsjefsområde.

Hovedårsak til de største negative er følgende:

- Reduserte inntekter for 2022 for særlig ressurskrevende som fører til et merforbruk: -5,7 mill. kr.
- Aktivitetsvekst knyttet til avlastning i private hjem/støttekontakt tjeneste: -4 mill. kr.
- Aktivitetsvekst knyttet Omsorgsboliger: -7,2 mill.kr.
- Aktivitetsvekst knyttet til boliger habilitering og avlastningshjem: -33,9 mill. Kr.
- Aktivitetsvekst omsorgsstønad: -5 mill. kr.
- Aktivitetsvekst knyttet til BPA: -7,7 mill. kr.
- Aktivitetsvekst Rus/psykisk helse: -15.2 mill. kr
- Merforbruk på Kommunalsjefsområdet Livsmestring -16,7 mill. kr.
- Merforbruk på Kommunalsjefsområdet Hjemmetjenester og rehabilitering -10 mill. kr.
- Merforbruk på kommunalsjefsområdet Omsorgssentre -19 mill.kr.

Hovedårsak til de største positive avvikene er følgende:

- Aktivitetsavvik på dagtilbud habilitering og varige tilrettelagte arbeidsplasser (VTA): 4,3 mill. kr.
- Aktivitetsavvik på helsehjelp soner og praktisk bistand: 16,4 mill. kr.
- styrking av budsjettet på 40 mill. kr. i 1. tertial for å redusere merforbruket i helse og mestring for 2023.
- Mindreforbruk knyttet til ufordelte midler på overordnede ansvar 9 mill. kr etter bruk av disp. fond
- Mindreforbruk på stab 1,3 mill. kr.
- Helsefremming og inkludering har totalt sett et mindre forbruk på 3,8 mill. kr.
- Mindre forbruk på 2 mill. kr ved dagsenter for eldre knyttet til ubenyttede prosjektmidler
- Aktivitetsavvik på 1,9 mill. kr på institusjonstjenester
- Drift og leie av Gyldengården bygg:1 mill. kr

Tiltak for å komme i balanse ved årets slutt

Direktør for Helse og mestring har videreført arbeidet med å iverksette tiltak for å korrigere for budsjettoverskridelser. Arbeidet som det ble redegjort for i 2. tertialrapport 2022 og økonomiplan for 2023-2026 er videreført. Det er i 1. tertialrapport 2023 til Helse og mestring redegjort for allerede vedtatte tiltak og forslag til nye tiltak som krever beslutning. Forslag til tiltak som krever nærmere utredning vil kommunedirektøren vil komme tilbake til i 2. tertial.

Det er utfordringer med å løse enkelte vedtatte innsparingstiltak. Kommunedirektøren skal se på alternative tiltak i rullering av økonomiplan 2024-2027.

Målet vedtatt i økonomiplan er at området skal ha tilpasset aktivitet og drift som gir budsjettbalanse ved inngangen til 2024. Det vil ikke være mulig å oppnå budsjettbalanse for 2023.

Det vises til 1. tertialrapport 2023 for Helse og mestring for nærmere redegjørelse innenfor hvert kommunalsjefområde.

Fastlegeordningen

Stortinget besluttet å styrke og endre finansieringen av fastlegeordningen fra 1.mai 2023. Den nasjonale endringen oppsummeres som følgende:

- Knekkpunktmodellen med ulik takst under og over 1000 pasienter pr. liste avskaffes fra 30.04.2023

Pasienttilpasset basistilskudd innføres fra 01.05.2023 og beregnes ut fra pasientens kjønn, alder og helsetilstand. I tillegg er det foretatt en nasjonal vekting av kommunene ut fra sentralisering/nærhet til spesialisthelsetjenesten, innbyggernes utdanningsnivå og kommuner i sentrale/desentrale strøk.

Kristiansand kommune har som følge av denne vektingen fått en lavere andel enn gjennomsnittet. Intensjonen med endringen i den statlige finansieringsmodellen er å innføre insentiver som skal dreie fastlegetjenesten i en retning som i større grad ivaretar behovet for legetjenester til de som trenger det mest, og samtidig sikre bedre rekruttering til desentrale strøk.

I forbindelse med økonomiplan 2023-2026 ble det kommunale basistilskuddet videreført som en forskuttering av statlig finansiering av ordningen. Det ble vedtatt i økonomiplanen at kommunalt basistilskudd skal nedjusteres i takt med nasjonale tilskudd som kommer etter 01.01.23.

Kommunedirektøren foreslår imidlertid å videreføre en midlertidig utbetalingsmodell ut året 2023, som innebærer at fastlegene får utbetalt tilskudd lik satsen de fikk før nasjonal endring. Fratrukk av kommunalt basistilskudd gjøres med bakgrunn i endringen den enkelte lege har fått i det statlig basistilskudd pr. capita.

Kommunedirektøren foreslår dette ettersom det er usikkert hvordan den statlige ordningen vil slå ut for den enkelte lege ut fra de pasienttilpassede kriteriene som er lagt til grunn. Det er forventet at det i forbindelse med politisk behandling av ekspertutvalgets rapport vil komme ytterligere justeringer. Det er også nedsatt et samarbeid i storbynettverket og i regionen for å følge med på utviklingen. Kommunedirektøren vil i forbindelse med rullering av økonomiplanen 2024-2027 som blir fremlagt til politisk i behandling i desember, komme tilbake til innretning på finansiering av fastlegeordningen for 2024 og videre i perioden. Kommunedirektøren vil i sine faglige vurderinger være tydelig på at den kommunale finansieringen i det videre skal understøtte målsettinger og insentiver i den nasjonale ordningen.

4.2.2 Budsjettendringer:

Generell styrking av budsjettet for 2023

Kommunedirektøren foreslår en generell styrking av budsjettet på 40 mill. kr. i 1. tertial 2023 for å redusere merforbruket i Helse og mestring.

Helse og mestring arbeidsplanlegging - og ressursstyringssystem

Det er lagt inn 1,4 mill. kr i budsjettet for 2023 og 2024. Implementeringen vil ikke skje før i 2024/2025 så derfor foreslår kommunedirektøren at det overføres 1,4 mill. kr til bykassa i 2023 og tilbakeføres til Helse og mestring i budsjettet for 2025.

Fordeling av integreringstilskudd

Kommunedirektør foreslår å fordele 48,3 mill. kr. til Helse og mestring i 1.tertial. Dette som følge av vedtatt anmodning om økt bosetting av flyktninger 2023.

Enhet for russaker overføring fra HM til Oppvekst

I statsbudsjettet for 2022 vedtok stortinget å etablere rådgivende enheter for rus-saker i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Midlene som ble innvilget ble i økonomiplanen 2022-2025 lagt sentralt på helse og mestring. Det foreslås i forbindelse med 1. tertial å fordele 700 000 kr av disse, hvor 175 000 kr overføres til Oppvekst.

Feilfakturering fra Nortekstil

Nor Tekstil AS og Kristiansand kommune inngikk i 2018 to rammeavtaler for henholdsvis leie og vask av flattøy og arbeidstøy. Det er avdekket feilfakturering av leveransene fra Nor Tekstil AS' vedkommende under rammeavtalene, delvis i favør av Nor Tekstil AS og delvis i favør av Kristiansand kommune. Samlet sett innebærer det en etterfakturering på 3,173 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår at engangskostnaden finansieres fra bykassen.

Vaksinasjonssenter Revidert nasjonalbudsjett 2023

I revidert nasjonalbudsjett blir kommunen tilført midler til å gjennomføre oppfriskningsdose- covid 19 til innbyggere som er 75 år eller eldre. Kommunedirektøren foreslår å overføre beløpet på 1,271 til helse og mestring som har gjennomført vaksineringsen.

Basistilskudd fastleger

Kommunedirektør foreslår å tilføre 2,827 mill. kr for å dekke økte kostnader som følge av pasientvekst på fastlegelistene i 2023.

Budsjettmidler til renhold på Kløvertun

Det overføres budsjettmidler til Kristiansand Eiendom for renhold på Kløvertun. rehabiliteringsavdeling fra 2023.

Overføring av budsjettmidler til Kultur og innbyggerdialog

Idrett overtar ansvar for å administrere kommunens hjertestartere, og mottar budsjettmidler på 75 000 kr fra Helse og mestring.

Overføring av drift til investering

Oppussing av ny bolig til enslige mindreårige i 2022 var 64 035 kr dyrere enn estimert. Dette finansieres med overføring av drift til investering.

Pris- og lønnsjustering

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsveksanslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. Helse og mestring sin andel av dette er 105,157 mill. kr.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
30	Generell styrking av budsjettet for 2023	40 000
30	Helse og mestring arbeidsplanlegging - og ressursstyringssystem tilbakeføres bykassa og legges inn i økonomiplanen i 2025	-1 400
30	Enhet for russaker overføring fra HM til Oppvekst	-175
30	Overføring av budsjettmidler til hjertestarter til Kultur og innbyggerdialog.	-75
30	Feilfakturering fra Nortekstil	3 173
31	Integreringstilskudd overføres Forvaltning og koordinering til styrking eldreomsorg 1.tertial 2023	1 000
31	Integreringstilskudd overføres Forvaltning og koordinering til ressurskrevende tiltak 1.tertial 2023	7 700
32	Integreringstilskudd overføres Livsmestring ung/psykisk helse 1.tertial 2023	400
33	Vaksinasjonssenter Revidert nasjonalbudsjett 2023	1 271
33	Integreringstilskudd overføres Samfunnsmedisinsk enhet 1.tertial 2023	2 950
33	Integreringstilskudd overføres Integreringsenheten 1.tertial 2023	13 450
33	Basistilskudd fastleger	2 827

34	Budsjettmidler til renhold på Kløvertun – overføring til By- og sted eiend	-492
34	Integreringstilskudd overføres Hjemmetjenester og rehabilitering 1.tertial 2023	2 100
36	Integreringstilskudd overføres NAV kvalifisering 1.tertial 2023	700
36	Integreringstilskudd overføres NAV stønad 1.tertial 2023	20 000
30	Mindreutgifter oppussing av boliger finansiering investering	-64
30	Overføring av drift til investering – oppussing boliger	64
3	Pris- og lønnsjustering helse og mestring (fordeles kommunalsjefomr.)	105 157
Sum		198 586

Det er i tillegg foreslått budsjettendringer mellom kommunalsjefområdene internt i Helse og mestring, samt økt bruttobudsjett på 24,6 mill. kr på inntekter og eksterne tilskudd. Dette er skissert i 1. tertialrapport 2023 Helse og mestring.

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond (utover 1,5 mill. kr som allerede er budsjettet i vedtatt økonomiplan):

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
33	Avvikling av Statlig akuttmottak (næringsfond)	574
33	Bruk av disposisjonsfond (næringsfond)	-574
33	Overføring til Helse og mestring direktør fra eget næringsfond	2 000
30	Bruk av disposisjonsfond (næringsfond)	-2 000
33	Avvikling av Vaksinasjonssenter	1 200
33	Bruk av disposisjonsfond	-1 200
33	Opprinnelig bundne fond - eksterne midler ALIS løp	285
33	Bruk av disposisjonsfond	-285
36	Nav jobbhuset, kvalifiseringsprogrammet	239
36	Bruk av disposisjonsfond	-239
36	Nav jobbskolen	170
36	Bruk av disposisjonsfond	-170
36	NAV jobbhuset	40
36	Bruk av disposisjonsfond	-40
36	NAV diverse sysselsettingstiltak	98
36	Bruk av disposisjonsfond	-98
Sum		0

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bunde fond (utover allerede budsjettet 352 000 kr):

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
30	Økt budsjett sentrale ansvar Helse og mestring	3 094
32	Økt budsjett Livsmestring	2 175
33	Økt budsjett Helsefremming og inkludering	371
34	Økt budsjett Hjemmetjenester og rehabilitering	6
35	Økt budsjett Omsorgssenter	10
36	Økt budsjett NAV	546
3	Bruk av bunde fond	-6 202
Sum		0

4.2.3 Områdets disposisjonsfond – prognose 31.12.2023

Områdets disposisjonsfond pr. 1.1.2023 var på -33,3 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår at Helse og mestring tilføres 2 mill. kr til ekstra utgifter 3,2 mill. kr fra bykassa. I tillegg overføres 300 000 kr fra Eiendom på besparelser leiekostnader i nødboliger.

Kommunedirektøren foreslår at området kompenseres med 1,2 mill. kr som kompensasjon for utgifter til kommunens kriseteam 2022 og 2 mill. kr til ekstra juleytelse 1000 kr pr sosialhjelpsmottaker som ble betalt ut i desember 2022. I tillegg er det tilbakeført ubrukte midler til leie av nødboliger fra By og sted på 0,3 mill. kr.

Helse og mestring planlegger å bruke 3,532 mill. kr av disposisjonsfondet i 2023 og med forventet negativt budsjettavvik på 42,4 mill. kr blir prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 på

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	-33 276
Kompensasjon utgifter kommunens kriseteam 2022	1 200
Overføring fra By- og stedsutvikling, Eiendom mindreutgifter leie NAV	300
Kompensasjon ekstra juleytelse 1000 kr pr. mottaker NAV	2 000
Planlagt bruk av fond til avvikling av vaksinasjonssenteret	-1 200
Planlagt bruk av fond til alisløp fastleger	-285
Planlagt bruk av fond til Nav, jobbhuset	-239
Planlagt bruk av fond til Nav jobbskolen	-170
Planlagt bruk av fond til Nav jobbhuset	-40
Planlagt bruk av fond til Nav sysselsettingstiltak	-98
Budsjettert bruk av disposisjonsfond NAV (budsjettert i årsbudsjett 2023)	-1 500
Årsprognose budsjettavvik 31.12.23	-42 400
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	-75 708

Fordeling av disposisjonsfondet pr. kommunalsjefområde:

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp	
30	Direktør og sentrale ansvar	50 800
31	Forvaltning og koordinering	-74 140
32	Livsmestring	-26 704
33	Helsefremming og inkludering adm.	6 800
34	Hjemmetjenester og rehabilitering	-12 437
35	Omsorgssenter	-25 226
36	NAV kommune	5 198
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	-75 708	

Området har i tillegg følgende disposisjonsfond til konkurranseutsatt virksomheter:

For å bistå den økonomiske situasjonen i Helse og mestring foreslår kommunedirektøren at det overføres 2 mill. kr. fra disposisjonsfond statlig mottak til overordnede ansvar og at det overføres 0,6 mill. kr til kostnader ifbm avvikling av statlig akuttmottak i 2022.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond konkurranseutsatte virksomheter	Beløp	
30	Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	12 232

30	Omprioritering fra næringsfond til overordnede ansvar	-2 000
30	Avvikling av Statlig akuttmottak	-574
Sum prognose disposisjonsfond til konkurranseutsatt virksomhet pr. 31.12.2023		9 658

4.5 Område 4 – Kultur og innbyggerdialog

4.5.1 Årsprognose

Kultur og innbyggerdialog melder om et forventet merforbruk på 1,5 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond på 1,6 mill. kr.

Merforbruket skyldes økte kostnader på Kultur og idrett. Det er rapportert at merforbruket på Idrett kan bli på 0,5 mill. kr knyttet til husleieavtale vedr. Aquarama. Kulturarena v/ Samsen kulturhus kan også få en betydelig inntektssvikt på 0,5-0,8 mill. kr pga. trafikale forhold og lavere etterspørsel enn forutsatt. Fritidsenheten har også fått høyere lønnsutgifter pga. ny avtale vedr. kvelds- og helgearbeid på ca. 450 000 kr.

Kultur og innbyggerdialog skal bruke 7,3 mill.kr av bunde fond i 2023.

Tall i 1000 kr

Kultur og innbyggerdialog		Regn.sk. pr. 30.4.23	Budsjett pr. 30.4.23	Avvik pr. 30.4.23	Års- budsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
Kommunalsjefområde						
40	Kultur og innbyggerdialog stab	84 114	87 375	3 261	171 756	0
41	Kultur og idrett	44 803	45 141	338	126 117	-1 500
42	Innbyggerdialog	16 903	22 701	5 798	81 952	0
Sum		146 550	155 936	9 386	381 816	-1 500

4.5.2 Budsjettendringer:

Tilskudd Tall Ships Races (TSR) - fra Organisasjon

Kommunalt bidrag til TSR på 2 mill. kr i 2023, 2 mill. kr i 2024 og 4 mill. kr i 2025 er lagt inn på området Organisasjon i vedtatt økonomiplan. Ettersom kommunedirektøren har bestemt at TSR skal ledes fra Kultur og innbyggerdialog, anbefales det at tilhørende utgifter og inntekter fra 2023 regnskapsføres under Kultur og innbyggerdialog stab.

Fullriggeren Sørlandet

Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet har søkt om økt driftstilskudd til mellomklassing i 2023 på 231 000 kr, og ytterligere 3,947 mill. kr for hovedklassing i 2024 som tas opp ved rullering av økonomiplanen. I 2025 skal Sørlandet gjennomføre en ny hovedklassing hvor alt skal godkjennes frem til 2030. Mens maskinrommet og det elektriske anlegget er i god stand vil det bl.a. være nødvendig å ruste opp skroget, hoveddekket, byssa, og toaletter/dusjer for å sikre drift av skuta frem mot hundreårsjubileet i 2027. Det er store arbeider som krever planlegging og god forutsigbarhet for å sikre bevaring og seilingstillatelser.

I søknaden fra Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet er det påpekt at Kristiansand kommune arrangerer Tall Ships Races i 2025, og at det er store forventninger til at «Sørlandet» er tilstede under de arrangementene som Tall Ships Races 2025 representerer. Det gjør det nødvendig å gjennomføre hovedklassingen i 2024 i stedet for i 2025, mens selve kontrollen og fornyelse av seilingstillatelser da forventes å bli en formalitet i 2025.

Finansieringsplan	2023	2024	2028	2030
Christen Sveaas (Publikumstoalletter)	kr 1 000 000			
Egen finansiering	kr 3 500 000	kr 3 500 000	kr 3 283 250	kr 17 716 750
Behov offentlig finansiering	kr 1 539 000	kr 26 315 500	kr	kr 21 193 500
Omsøkt ekstra tilskudd Kristiansand kommune	kr 230 850	kr 3 947 325	kr	kr 3 179 025
Omsøkt ekstra tilskudd Agder fylkeskommune	kr 230 850	kr 3 947 325	kr	kr 3 179 025
Omsøkt ekstra tilskudd Kulturdepartementet	kr 1 077 300	kr 18 420 850	kr	kr 14 835 450
Sum	kr 6 039 000	kr 29 815 500	kr 3 283 250	kr 38 910 250

Som det fremgår av tabellen vil det være behov for ekstra tilskudd knyttet til de store verkstedoppholdene i 2023, 2024 og 2030, eventuelt også 2028. Arbeidene som ligger til grunn for disse estimatene ble presentert i høst, og vil være gjenstand for justering etter hvert som befaringer og tilbud foreligger. Som eksempel kan det nevnes at ultralyd måling av skroget under verkstedoppholdet sommeren 2023 vil konkretisere pålegg fra Veritas og Sjøfartsdirektoratet om nødvendige reparasjoner. Det vil danne grunnlag for konkret beregning av kostnader knyttet til utbedring av skroget i 2024. Dette gjentas ved hvert verkstedopphold. Bredalsholmen dokk og fartøyvernsenter er eneste virksomhet som har kompetanse og kapasitet til å bevare skroget i sin opprinnelige form. Det er dialog med tanke på et eventuelt langsiktig samarbeid som sikrer bevaring av «Sørlandet» og videreføring av kompetansen skipet er helt avhengig av.

Som det fremgår av tabellen over søkes det om et ekstra tilskudd på totalt 1,539 mill. kr i 2023 og totalt 26,315 mill. kr i 2024. Det er lagt til grunn samme fordeling av ekstra tilskudd som de årlige driftstilskuddene. Det vil si en fordeling mellom Kulturdepartementet, Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune med henholdsvis 70, 15 og 15 prosent. Likelydende søknader er sendt alle de tre nevnte partene.

Kristiansand kommune forholder seg med dette til omsøkt beløp som tilsvarer 231 000 kr for 2023 som kommunedirektøren anbefaler nå i 1. tertial 2023 og at Kristiansands andel for 2024 på 3,947 mill. kr vurderes innarbeides i økonomiplanen for 2024-2027. Det er signalisert til Stiftelsen for Fullriggeren Sørlandet at det må arbeides aktivt overfor Kulturdepartementet, slik at staten bidrar til vedlikeholdsprogrammet som forutsatt. Det er også forventet at «Sørlandet» fremover gir et tilbud for et bredere utvalg av ungdom fra kommunen og regionen.

Sandripheia fritidspark - forslag til ny avtale - økt driftsutgift

Kristiansand kommune er i forhandling med Vennesla kommune om en ny organisering og ansvarsandel for Sandripheia fritidspark. Kommunedirektøren foreslår i 1. tertial å øke tilskuddet til Sandripheia fritidspark med 556 000 kr for 2023.

Idrettsenheten – diverse kompensasjoner og forskuttering av spillemidler

Ny fotballhall på Hortemo har fått driftsmidler fra 2024, men siden den er ferdig allerede i juni 2023 er det behov for driftsmidler til å ta i bruk hallen allerede nå.

Idrett har økte energiutgifter på 500 000 kr på Aquarama som kommunedirektøren foreslår blir kompensert.

Idrett overtar ansvar for å administrere kommunens hjertestartere, og mottar budsjettmidler på 75 000 kr fra Helse og mestring.

Gulvet i Vågsbygdhallen må erstattes etter vannlekkasje, som beskrevet i sak til Kulturutvalget 08.03.2023. Det er i tillegg kommet inn behov for noen universelle tiltak for funksjonshemmede ifbm. utbedring av gulvet i Vågsbygdhallen. Det innebærer at spillemidler vil øke til 2,2 mill. kr. Ettersom spillemidlene ikke blir utbetalt til kommunen før om 2-3 år, foreslås det at 2,2 mill. kr blir forskuttet Idrettsenheten slik at utbedringstiltakene kan gjennomføres i sommer.

Driftsutvalg Odderøya - fra by- og stedsutvikling til innbyggertorg

Det er avtalt overføring av 250 000 kr til driftsutvalget for Odderøya By- og stedsutvikling til Innbyggertorg v/ arrangement.

Driftsmidler arrangement - fra By- og stedsutvikling til innbyggertorg

Det er avtalt overføring av 150 000 kr i driftsmidler til bruk for arrangementskoordinator fra direktør for By- og stedsutvikling til Innbyggertorg v/ arrangement.

Pris- og lønnsjustering

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsvekselslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. Kultur og innbyggerdialog sin andel av dette er 8,9 mill. kr inkludert Kirkelig fellesråd med 1,6 mill. kr.

Kirkelig fellesråd:

Kirkelig fellesråd – ny arkivløsning og strømkompensasjon 2022

Kirkelig fellesråd vil fra 2. halvår 2023 bytte mange av sine IT-tjenester fra kommunens IT-tjeneste til kirkens felles IT-tjeneste Kirkepartner. Dette vil gi Kirkelig fellesråd en ny arkivløsning, som foreslås dekket med 300 000 kr fra Kristiansand kommune. Etter endelig avregning for 2022 vil Kirkelig fellesråd tilbakebetale 136.000 kr i mindre strømutfgifter enn stipulert, av totalt 1,8 mill. kr som ble kompensert i 2022.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
40	Tilskudd Tall Ships Races - fra Organisasjon	2 000
40	Fullriggeren Sørlandet	231
40	Sandripheia fritidspark - forslag til ny avtale - økt driftsutgift	556
41	Komp. strømutfgifter-Vågsbygd kultursenter - til Eiendom	-300
41	Vågsbygd kultursenter - renhold til Byggservice-renhold fra okt.2023	-75
41	Idrett - økte driftsmidler tidl. oppstart ny hall Hortemo	100
41	Idrett - økte strømutfgifter Aquarama	500
41	Idrett - overført ansvar for hjertestartere - fra Helse og mestring	75
41	Idrett - forskuttering spillemidler til reparasjoner Vågsbygdhallen	2 200
42	Driftsutvalg Odderøya - fra By- og stedsutvikling til Innbyggertorg	250
42	Driftsmidler arrangement - fra By- og stedsutvikl. til Innbyggertorg	150
42	Biblioteket - rammejustering - til Eiendom v/ vakt og sikkerhet	-20
4	Pris- og lønnsjustering (fordeles kommunalsjefområder)	7 367
40	Pris- og lønnsjustering Kirkelig fellesråd	1 609
40	Kirkelig fellesråd - ny arkivløsning i Kirkepartner	300
40	Kirkelig fellesråd - tilbakebetaling av strømkompensasjon for 2022	-136
Sum		14 807

Det er i tillegg foreslått justeringer mellom kommunalsjefområdene innenfor Kultur og innbyggerdialog som er skissert i 1. tertialrapport 2023 kultur og innbyggerdialog.

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
40	Bruk av fond til Ukraina-tiltak (ikke fordelt)	800
40	Bruk av fond til oppgradering møterom fra 2021	414

41	Bruk - inv.prosjekter Søgne gamle prestegård	368
4	Bruk av disposisjonsfond overført til investering	-368
4	Bruk av disposisjonsfond	-1 214
Sum		0

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bunde fond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
40	Økt budsjett Kulturdirektørens stab	758
40	Bruk av bunde fond	-758
41	Økt budsjett Kultur og idrett	3 302
41	Bruk av bunde fond	-3 302
42	Økt budsjett Innbyggerdialog	3 280
42	Bruk av bunde fond	-3 280
Sum		0

4.5.3 Områdets disposisjonsfond – prognose 31.12.2023

Kultur og innbyggerdialog sitt disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på 12,6 mill. kr.

Kultur og innbyggerdialog har hatt 1,37 mill. kr i økte utgifter til strøm i 2022 som ikke er kompensert. Dette finansierer området selv med omdisponering fra innbyggerdialog. Merforbruk på busskortordning foreslås finansiert av fondet til direktøren.

Kultur og innbyggerdialog planlegger å bruke 1,582 mill. kr av fondet i 2023.

Prognosen på områdets fond pr. 31.12.23 er på 9,5 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	40 Kultur og stab	41 Kultur og idrett	42 Innbygger dialog	Sum
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	4 199	2 992	5 413	12 604
Finansiering merkostnader busskort	-319		319	0
Finansiering merkostnader strøm		1 357	-1 357	0
Omdisponering fra kultur og idrett		-392		392
Omdisponering fra kulturskole		-100		100
Omdisponering fra kulturarenaer		-300		300
Omdisponering til fritid		195		195
Omdisponering til Idrett		597		597
Planlagt bruk av fond til Ukraina tiltak	-800			-800
Planlagt bruk av fond til oppgradering møterom fra 2021			-414	-414
Planlagt bruk - inv.prosjekter Søgne gamle prestegård		-368		-368
Årsprognose budsjettavvik 31.12.23		-1 500		-1 500
Sum prognose disp.fond 31.12.23	3 080	2 481	3 961	9 522

4.6 Område 5 – By- og stedsutvikling

4.6.1 Årsprognose

By og stedsutvikling melder om et forventet merforbruk på -1,5 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond. Planlagt bruk av disposisjonsfond er 1,5 mill. kr.

Det er videre planlagt bruk av 1,65 mill. kr bunde fond og avsetning av 210 000 kr til bunde fond.

Merforbruket skyldes i hovedsak økte kostnader på Byggservice. Budsjetttrammene er ikke tilstrekkelige til dagens aktivitetsnivå, og vaktordningen er blitt dyrere ved nye vaktavtaler for arbeidstaker. Avtalene gjør at det utbetales mer i tillegg, hvor det tidligere ble avtalt mer avspasering. I tillegg er kostnadene til de kommunale bilene blitt høyere. Det skyldes delvis at det er investert i flere biler fordi det er mindre attraktivt å stille med egen bil, i tillegg til at eksisterende biler er skiftet ut og det medfører økte kapitalkostnader som blir belastet Byggservice.

Tall i 1000 kr

By- og stedsutvikling		Regnskap pr. 30.4.23	Budsjett pr. 30.4.23	Avvik pr. 30.4.23	Års- budsjett 2023	Årsprognose avvik 2023
Kommunalsjefområde						
50	By- og stedsutvikling stab	46 801	47 062	261	127 488	0
51	Ingeniørvesenet	22 114	-27 617	-49 731	-113 614	-100
52	Parkvesenet	25 899	24 436	-1 463	65 381	0
53	Plan og bygg	7 201	12 955	5 754	21 368	0
54	Eiendom	106 095	131 351	25 257	307 323	-1 400
55	Klima og arealutvikling	8 122	9 879	1 757	37 061	0
Sum		216 232	198 066	-18 166	445 008	-1 500

4.6.2 Budsjettendringer:

Kveldsavgang sommer rute Høllen-Borøya-Skarpøya-Ny Hellesund

Siste avgang fra Høllen brygge er 15.35 med retur fra Ny Hellesund 1620. For en del gjester er dette for tidlig og etter at saken har vært drøftet i formannskapet, har kommunen kontaktet Agder kollektiv transport (AKT) som har ansvaret for den aktuelle båtruten, med sikte på få etablert en kveldsavgang så sent som mulig. AKT er bedt om å utarbeide et forslag til kveldsrute innenfor en ramme på 200 000 kr.

Nødovernatting EØS borgere

Kommunen har en etablert ordning for å tilby nødovernatting for tilreisende EØS borgere som kommer for å tigge. Finansieres delvis med tilskudd fra Arbeids- og velferdsdirektoratet (550 000 kr), men kommunen må bidra med egenandel. Det er inngått avtale for leie av lokaler for inneværende år. Det foreslås at Eiendom tilføres 470 000 kr for å gjennomføre tiltaket.

Vann og avløp

Den største budsjettendringen er knyttet til selvkost vann og avløp i Ingeniørvesenet som øker driftsrammen med 12,4 mill. kr (netto). Reduserte renteutgifter øker avsetningen til fond med 17,5 mill. kr, mens besparelsen kommer i område 9- Renter og avdrag i form av lavere renteutgifter på lån.

Øvrige budsjettendringer

Kommunedirektøren foreslår at økt vinterdrift vei blir kompensert med 10,7 mill. kr mens parkering får økte inntekter på 3 mill. kr på årsbasis som foreslås trukket inn til bykassa.

Merforbruk strøm for vei- og gatelys foreslås kompensert med 6,7 mill. kr, mens eiendom får reduserte strømutfgifter på 3 mill. kr tilknyttet Aquarama som foreslås trukket inn til bykassa.

Eiendom nedjusterer behovet for forvaltning drift og vedlikehold for Sygna kultursenter Knuden kulturskole med 2,3 mill. kr.

Avsetning til vedlikeholdsfond, a-bygg

Prognosen for vedlikehold av a-bygg tilser at 15 mill. kr av årets budsjett avsettes til vedlikeholdsfondet for fremtidig vedlikehold. Budsjettet i Eiendom reguleres tilsvarende.

Pris- og lønnsjustering

Det ble i RNB endret satsen for pris- og lønnsvekst fra 3,7 % til 5,2 % (deflator). Lønnsvekselslaget er i 2023 beregnet til 5,4 %. Samlet utgjør dette en merkostnad for kommunen på 207,91 mill. kr. By- og stedsutvikling sin andel av dette er 19,3 mill. kr.

Før øvrig tekniske justeringer mellom områder og mindre rammejusteringer.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
50	Sommerbåtrute Høllen	200
50	Arrangementer- til Innbyggertorget	-150
50	Driftsutvalg Odderøya- til Innbyggertorget	-250
50	Overført til investering- gatebruk	600
50	Mindreutgifter lønn og konsulenter finansiering investering	-600
51	Økt vinterdrift	10 700
51	Økt merforbruk strøm veilys	6 300
51	Økt inntektskrav parkering	-3 000
51	Reduserte kapitalkostnader vann	8 700
51	Reduserte kapitalkostnader avløp	8 800
51	Øke fremførbart underskudd vann	-3 700
51	Underskudd vann - bruk av selvkostfond vann	-1 400
52	Parkvesenet -reduert lønnsposter	-500
52	Parkvesenet overføring til investeringsregnskapet - gartneriet	500
54	Tangvall bibliotek, alarm	20
54	Renhold Kløvertun fra Helse og mestrings	492
54	Lønnsmidler 20 % stilling til Oppvekst	-79
54	Redusert vedlikehold Hellemyr skole	-100
54	Overføre til investering, Hellemyr trafikkisikring	100
54	Redusere driftsbudsjett vakt og sikkerhet	-160
54	Overføre til investering, kameraovervåking	160
54	Nødovertatting EØS borgere	470
54	Redusere energibudsjettet pga. lavere priser	-3 000
54	FDV midler tilbakeleveres fra Eiendom til bykassa	-2 319
54	Leieinntekter torvet, utvidet areal	-210
54	Avsetning vedlikeholdsfond, a-bygg	15 000
54	Vedlikehold a-bygg	-15 000
55	Pris- og lønnsjustering	19 320
Sum		40 894

Det er i tillegg foreslått justeringer mellom kommunalsjefområdene innenfor By- og stedsutvikling som er skissert i 1. tertialrapport 2023 By- og stedsutvikling.

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
52	Bruk av disposisjonsfond - Aquarama	-1 250
52	Overføring til investeringsregnskapet - Aquarama	1 250
54	Bruk av disposisjonsfond	-234
54	Riving Justvik barnehage	234
Sum		0

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk/avsetning av bundet fond:

Tall i 1000 kr

K.sjef område	Tiltak	Beløp
50	Avsetning bundet fond planlegging Vågsbygdveien	210
50	Bidrag planlegging Vågsbygdveien	-210
52	BF Kalkinsprosjektet - bruk av bunde fond	-250
52	BF Kalkinsprosjektet	250
52	BF Otra kalkingstiltak - bruk av bunde fond	-5
52	BF Otra kalkingstiltak	5
52	BF Kartlegging Sjørrettbekker - bruk av bunde fond	-16
52	BF Kartlegging Sjørrettbekker	16
52	BF Tiltak sjørrettbekker - bruk av bunde fond	-100
52	BF Tiltak sjørrettbekker	100
52	BF Skjøtsel av trua Fauløyna - bruk av bunde fond	-45
52	BF Skjøtsel av trua Fauløyna	45
52	BF Bekjempelse av villmink på prioriterte hekkeområder - bruk av bunde fond	-18
52	BF Bekjempelse av villmink på prioriterte hekkeområder	18
52	BF Skjøtselstiltak Skråstad - bruk av bunde fond	-18
52	BF Skjøtselstiltak Skråstad	18
52	BF Torvsanden - bruk av bunde fond	-54
52	BF Torvsanden	54
52	BF Fremmede arter og vekster - bruk av bunde fond	-50
52	BF Fremmede arter og vekster	50
52	BF Marin forsøpling - parkvesenet - bruk av bunde fond	-299
52	BF Marin forsøpling - parkvesenet	299
52	Fallvilt-refusjon/viltfond	-70
52	Fallvilt-refusjon/viltfond	70
55	Miljøfyrtårn - prosjekt 3552011	575
55	Finansiering Miljøfyrtårn fra bundet fond	-575
55	Havet begynner her - prosjekt 6055201	150
55	Finansiering Havet begynner her - fra bundet fond	-150
Sum		0

4.6.3 Områdets disposisjonsfond – prognose 31.12.2023

By- og stedsutvikling sitt disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på 57,661 mill. kr.

Kommunedirektøren foreslår at området kompenseres med 9,7 mill. kr fra bykassa og at 16,3 mill. kr leveres tilbake til bykassa (i tillegg til overførsel av 300 000 kr til NAV). Netto leveranse på 6,9 mill. kr:

Et lån på om lag 14 mill. kr tilknyttet Agder 110 sentralen ble i desember 2022 innfridd, ved en tilsvarende belastning for eierkommunene. Kristiansand kommunes andel utgjorde 4,2 mill. kr som ble midlertidig belastet byutviklingsdirektøren og derfor foreslås kompensert i forbindelse med årsoppgjørdisposisjoner for 2022.

Ubrukte midler tilknyttet bysykler på 1,4 mill. kr, gratis buss elever 5,6 mill. kr, diverse planer 2 mill. kr og reduserte utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av bygg 2,3 mill. kr, foreslås tilbakeført til det sentrale disposisjonsfondet.

Det foreslås å kompensere området for merutgifter til strøm tilsvarende 3,5 mill. kr fra 2022, fordelt på vei og gatelys 1,6 mill. kr og eiendom 1,9 mill. kr. Videre foreslås det å kompensere for merutgifter vinterdrift i 2022 på 1,7 mill. kr. Det meste av parkeringsvirksomhetens overskudd i 2022, dvs. 5 mill. kr, foreslås overført til det sentrale disposisjonsfondet.

By- og stedsutvikling planlegger å bruke 1,484 mill. kr av disposisjonsfondet i 2023. I forbindelse med utvidelsen av utebassenget på Aquarama har parkvesenet fått ansvar for å oppgradere uteområdet, hvor det bl.a. skal etableres et automatisk vanningsanlegg samt foretas en oppgradering. Prosjektet har en ramme på 1,25 mill. kr og foreslås finansiert av parkvesenets disposisjonsfond. Eiendom legger opp til å finansiere riving av Justvik barnehage ved å benytte 234 000 fra eget disposisjonsfond.

Prognosen for disposisjonsfond pr. 31.12.23 er 47,9 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	57 661
Kompensasjon stab innfrielse lån Agder 110 sentralen	4 200
Kompensasjon ingeniørvesenet merutgifter vintervedlikehold	1 704
Kompensasjon ingeniørvesenet merutgifter strøm utgifter veilys	1 600
Kompensasjon utgifter strøm eiendom	2 200
Overføring fra Samhandling og innovasjon GRESS	160
Tilbakelevering til bykassa eiendom, mindretgifter FDV kostnader	-2 300
Tilbakelevering til Nav, eiendom mindretgifter leie nødboliger	-300
Tilbakelevering til bykassa klima og areal, gratis buss elever m.m.	-5 635
Tilbakelevering til bykassa stab el-sparkesykelordning	-1 400
Tilbakelevering til bykassa ingeniørvesenet parkering	-5 000
Tilbakelevering til bykassa plan og bygg adm. Og planarbeid	-2 000
Bruk av disposisjonsfond Parkvesenet uteområdet Bystranda 1. tertial 23	-1 250
Bruk av disposisjonsfond Eiendom- riving Justvik barnehage 1. tertial 23	-234
Årsprognose budsjettavvik 31.12.23	-1 500
Sum disposisjonsfond etter 1. tertial 2023	47 906

Disposisjonsfondet er fordelt slik mellom kommunalsjefområdene:

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond		Beløp
50	Byutvikling stab	5 464
51	Ingeniørvesen	3 199
52	Parkvesen	4 164
53	Plan- og bygg	8 452
54	Eiendom	2 847
55	Klima og arealutvikling	23 780
Sum disposisjonsfond etter 1. tertial 2023		47 906

I all hovedsak skal disposisjonsfondene benyttes til pågående prosjekter og ordninger. I klima og areal skal fondet bl.a. finansiere avbøtende tiltak i forhold til svevestøv. Det står rundt 9 mill. kr fra piggdekkavgiften på disposisjonsfond, samt at det er 1,1 mill. på disposisjonsfond som stammer fra panteordning for piggdekk. Det vil komme en egen sak om disponeringen av disse midlene.

Feilføring mot balansen i årsoppgjøret – til orientering

Det ble ved en feil avsatt 3,2 mill. kr av resultatet til Ingeniørvesenet til balansen. Midlene skulle ikke dekke kostnader som var påløp i 2022 og skulle derfor vært satt av til disposisjonsfond på vanlig måte. Feilen er nå rettet opp og 3,2 mill. kr er ført ut av balansen og inn i driften til Ingeniørvesenet. Midlene er som omtalt i årsrapporten planlagt brukt til nødvendig vedlikehold, HMS – og ENØK tiltak i ingeniørvesenets produksjonsethet.

5. Budsjettendringer

Område	Tiltak:	Økte utgifter/ Red.inntekter.	Red.utgifter/ Økte inntekter:
10	Komunedirektøren		
10	Pris- og lønnsjustering	138	
	Sum område 10	138	-
11	Organisasjon		
1105	Budsjettmidler Tall Ships Races overføres til Kultur og innb.		2 000
1100	Overføring av ERP-prosjekt til økonomi (finansiert av disp.fond)		518
1104	Avlevering av arkiver IKAVA	940	
11	Pris- og lønnsjustering	5 917	
	Sum område 11	6 857	2 518
12	Økonomi		
	Kostnader ERP system driftskostnader (nedjustering investering)	1 612	
12	Overføring av ERP-prosjekt til økonomi (finansiert av disp.fond til org.)	518	
12	Pris- og lønnsjustering	2 789	
	Sum område 12	4 919	-
13	Samhandling og innovasjon		
13	Pris- og lønnsjustering	1 528	
	Sum område 13	1 528	-
2	Oppvekst		
20	Pris- og lønnsjustering Stab	780	
21	Pris- og lønnsjustering Skole	39 430	
22	Pris- og lønnsjustering Barnehage	12 810	
23	Pris- og lønnsjustering Barne- og familietjenester	11 065	
23	Utredningsressurs skolebruksplan	450	
21	Styrking av rammen grunnskole	25 000	
21	Demografi økning antall elever skoleåret 2022-2023	2 769	
21	Merutgifter midlertidige løsninger Wilds Minne skole	1 200	
21	Kompensasjon 12 timers gratis SFO for 2. trinn fra høsten 2023	14 972	
21	Fordeling integreringstilskudd til KSS	4 000	
21	Mindreutgifter P4211009 finansiering investering		86
21	Overføring av driftsmidler til investering avsl. P4211009	86	
21	Mindreutgifter P4211010 finansiering investering		50
21	Overføring av driftsmidler til investering avsl. P4211010	50	
22	Fordeling integreringstilskudd til Skolesektor	7 500	
22	Fordeling integreringstilskudd til Barnehage	1 600	
22	Vannlekkasje Jordbærveien barnehage	392	
23	Redusert makspris barnehage		7 000
23	Tilrettelagte tjenester barnehage, økt ramme	9 000	
23	Fosterhjemsavlønning		2 000
20	Økte strømkostnader leide bygg, 2022	300	
21	Overføring av lønnsmidler fra By- og sted, Eiendom til Skole	79	
21	Trakkikksikkerhetstiltak på Hellemyr skole, midler overføres til Eiendom		150
23	Flytting av 0,2 stilling fra Helse og mestring, Enhet for Russaker	175	
	Sum område 2	131 658	9 286
3	Helse og mestring		
30	Pris- og lønnsjustering Stab	3 461	
30	Pris- og lønnsjustering Stab ulempetillegg til fordeling	20 000	
31	Pris- og lønnsjustering Forvaltning og koordinering	41 083	
32	Pris- og lønnsjustering Livsmestring	12 561	
33	Pris- og lønnsjustering Helsefremming og inkludering	3 778	
34	Pris- og lønnsjustering Hjemmebaserte tjenester og rehab.	10 953	
35	Pris- og lønnsjustering Omsorgssenter	5 268	
36	Pris- og lønnsjustering Nav	8 053	
31	Integreringstilskudd kostnader Forvaltning og koordinering	8 700	
32	Integreringstilskudd kostnader Livsmestring	400	

33	Integreringstilskudd kostnader Helsefremming og inkludering	16 400	
34	Integreringstilskudd kostnader Hjemmebaserte tjenester og rehab.	2 100	
36	Integreringstilskudd kostnader NAV	20 700	
30	Generell styrking av budsjettet for 2023	40 000	
30	Helse og mestring arbeidsplanlegging - og ressursstyringssystem overført fra samin		1 400
30	Budsjettmidler til hjertestarter overføres til Kultur og innbyggerdialog		75
30	Enhet for russaker overføring fra HM til Oppvekst		175
30	Feilfakturerer fra Nortekstil	3 173	
33	Vaksinasjonssenter Revidert nasjonalbudsjett 2023	1 271	
33	Basistilskudd fastleger	2 827	
30	Mindreutgifter oppussing av boliger finansiering investering		64
30	Overføring fra drift til investering oppussing av boliger	64	
34	Budsjettmidler til renhold på Kløvertun - overføring til By- og sted eiend		492
	Sum område 3	200 792	2 206
4	Kultur og innbyggerdialog		
40	Pris- og lønnsjustering Stab	1 760	
40	Pris- og lønnsjustering Kirkelig fellesråd	1 609	
41	Pris- og lønnsjustering Kultur og idrett	3 648	
42	Pris- og lønnsjustering Innbyggerdialog	1 959	
40	Tilskudd Tall Ships Races - fra Organisasjon	2 000	
40	Fullriggeren Sørlandet	231	
40	Sandriphaia fritidspark - forslag til ny avtale - økt driftsutgift	556	
41	Komp. strømutgifter-Vågsbygd kultursenter - til Eiendom		300
41	Vågsbygd kultursenter - renhold til Byggservice-renhold fra okt.2023		75
41	Idrett - økte driftsmidler tidl. oppstart ny hall Hortemo	100	
41	Idrett - økte strømutgifter Aquarama	500	
41	Idrett - overført adm.ansvar for hjertestartere - fra Helse og mestring	75	
41	Idrett - forskuttering spillemidler til reparasjoner Vågsbygdhallen	2 200	
42	Driftsutvalg Odderøya - fra By- og stedsutvikling til Innbyggertorg	250	
42	Driftsmidler arrangement - fra By- og stedsutvikl. til Innbyggertorg	150	
42	Biblioteket - rammejustering - til Eiendom v/ vakt og sikkerhet		20
40	Kirkelig fellesråd - ny arkivløsning i Kirkepartner	300	
40	Kirkelig fellesråd - tilbakebetaling av strømkompensasjon for 2022		136
	Sum kultur og innbyggerdialog	15 338	531
5	By- og stedsutvikling		
50	Pris- og lønnsjustering Stab	821	
51	Pris- og lønnsjustering Ingeniørvesenet	3 711	
52	Pris- og lønnsjustering Parkvesenet	1 670	
53	Pris- og lønnsjustering Plan- og bygg	1 125	
54	Pris- og lønnsjustering Eiendom	11 342	
55	Pris- og lønnsjustering Klima og arealutvikling	651	
50	Sommerbåtrute Høllen	200	
50	Arrangementer- til Innbyggertorget		150
50	Driftsutvalg Odderøya- til Innbyggertorget		250
50	Overført til investering- gatebruk	600	
50	Mindreutgifter lønn og konsulenter finansiering investering		600
51	Økt vinterdrift	10 700	
51	Økt merforbruk strøm veilys	6 300	
51	Økt inntektskrav parkering		3 000
51	Reduserte kapitalkostnader vann	8 700	
51	Reduserte kapitalkostnader avløp	8 800	
51	Øke fremførbart underskudd vann		3 700
51	Underskudd vann - bruk av selvkostfond vann		1 400
52	Parkvesenet -reduert lønnsposter		500
52	Parkevesenet overføring til investeringsregnskapet - gartneriet	500	
54	Tangvall bibliotek, alarm	20	
54	Renhold Kløvertun fra Helse og mestring	492	

54	Lønnsmidler 20 % stilling til Oppvekst		79
54	Redusert vedlikehold Hellemyr skole		100
54	Overføre til investering, Hellemyr trafikkisikring	100	
54	Redusere driftsbudsjett vakt og sikkerhet		160
54	Overføre til investering, kameraovervåking	160	
54	Nødovernatting EØS borgere	470	
54	Redusere energibudsjettet pga lavere priser		3 000
54	FDV midler tilbakeleveres fra Eiendom til bykassa		2 319
54	Leieinntekter torvet, utvidet areal		210
54	Avsetning vedlikeholdsfond, a-bygg	15 000	
54	Vedlikehold a-bygg		15 000
5	Sum by- og stedsutvikling	71 362	30 468
9	Område 9 områdeovergipende		
9	Økt rammetilskudd		53 600
9	Redusert Utbytte Å Energi	882	
9	Økt aksjeutbytte Avfall Sør AS		2 400
9	Skatt på formue og inntekt		89 700
9	Eiendomsskatt		4 000
9	Redusert avkastning energiverksfondet		
9	Økt premieavvik pensjon SPK		14 193
9	Redusert premieavvik pensjon KKP	8 534	
9	Økt premieavvik pensjon KLP		51 169
9	Økt inndekning premieavvik		1 285
9	Pensjonspremie KKP - reduksjon		2 200
9	Pensjonspremie KLP - økning	42 947	
9	Økt avsetning til fond premieavvik	58 113	
9	Redusert renteutgift, grunnen mindre lån		11 200
9	Økt renteinntekt		5 200
9	Økt avdragutgifter	12 276	
9	Overført fra drift til investering		
9	Økning integreringstilskudd		71 800
9	Økning integreringstilskudd avsetning pott til senere fordeling	10 400	
9	Prosjektskjønn statsforvalter		5 700
9	Avsetning prosjektskjønn til områdene	5 700	
9	Avsetning pris- og lønnsjustering		80 400
9	Bruk av sentralt disposisjonsfond		133 588
9	Bruk av områdefond til investering		
9	Avsetning til disposisjonsfond		
	Sum område 9	138 852	526 435
	SUM:	571 444	571 444

6. Fondjusteringer mellom områdefond og sentralt disposisjonsfond

Område	Områdefond	Tilførsel områdefond	Reduksjon områdefond
11	Kommunedirektør og Organisasjon		
10	Tilbakelevering bykassa		541
11	Tilbakelevering bykassa		5 811
	Sum område 11	0	6 352
12	Økonomi		
12	Tilbakelevering bykassa		3 131
	Sum område 12	0	3 131
13	Samhandling og innovasjon		
13	Tilbakelevering bykassa		2 030
13	Kompensasjon parlamentarismesaken	750	

13	Overføring til By- og stedsutvikling GRESS		160
	Sum område 13	750	2 190
2	Oppvekst		
21	Tilbakelevering til bykassa		930
22	Kompensasjon fra bykassa	15 460	
2			
	Sum område 2	15 460	930
3	Helse og mestring		
3	Kompensasjon fra bykassa kriseteam og sosialutgifter	3 200	
3	Overføring fra By- og stedsutvikling, Eiendom	300	
	Sum område 3	3 500	
4	Kultur og innbyggerdialog		
4			
5	By- og stedsutvikling		
5	Kompensasjon vintervedlikehold strøm m.m		16 335
5	Overført til Helse og mestring, Eiendom	9 704	
5	Overført fra Samhandling og innovasjon GRESS		300
5	Kompensasjon vintervedlikehold strøm m.m	160	
	Sum by- og stedsutvikling		
	Sum område 5	9 864	16 635
	Sum	29 574	29 238
9	Netto tilførsel fra områdefond til sentralt disposisjonsfond		336

Forutsetninger for å lykkes

For at Kristiansand kommune skal lykkes med satsingsområdene i kommuneplanen må sentrale rammebetingelser være på plass. Organisasjonen Kristiansand kommune skal kjennetegnes av "å være på": *På lag - På stell - På hugget*. I tertialrapportene rapporterer kommunedirektøren i tillegg til økonomi på «En attraktiv arbeidsgiver og inkluderende arbeidsplass» (inkl. status på sykefravær), verbalvedtak og status arbeid med klimabudsjett, og klimatiltak. Periodemål, andre satsinger og tiltak fra økonomiplanen rapporteres på i årsberetningen.

7. En attraktiv arbeidsgiver og inkluderende arbeidsplass

7.1 Innledning

For at kommunen som arbeidsgiver skal kunne løse de utfordringene kommunen står overfor vil det å utvikle felles organisasjonskultur og god ledelse, sikre helsefremmende arbeidsplasser og å ha riktig kompetanse være satsingsområder i planperioden.

Satsingsområdene er forankret i kommunens arbeidsgiverstrategi. Det er viktig å sikre gode samarbeidsarenaer med tillitsvalgte og vernetjeneste, for å forvalte og utvikle en helhetlig arbeidsgiverpolitikk. Selve strategidokumentet ble politisk vedtatt i 2020, og følges videre opp i 2023 med implementering og konkrete handlingsplaner og prosjekter.

Kommunedirektøren vil i 1. tertialrapport gi en statusrapport på sykefravær, nærværarbeid og heltid. På de øvrige satsingsområdene gis en kort status.

7.2 Sikre helsefremmende arbeidsplasser

Nærvær

Ett av målene i satsingsområdet Helsefremmende arbeidsplasser omhandler kommunens nærværarbeid: *Nærværet øker hvert år, og alle ledere har et høyt fokus på å redusere arbeidsrelatert sykefravær.*

IA Innsatsteam arbeider målrettet med større kommunalsjefsområder om å bli bedre på forebyggende sykefraværarbeid samt komme i gang med oppfølgingen av sykmeldte medarbeidere så tidlig som mulig. I store deler av Helse og mestring er det igangsatt et pilotprosjekt om å gjennomføre dialogmøte 1.

I barnehage og omsorg har vi et mål om at alle ansatte skal få informasjon om forebyggende sykefraværarbeid, tilrettelegging og medvirkning. Mye av ressursene dedikert til nærværarbeid går derimot til komplekse fraværssaker der den ansatte må omplasseres av helsemessige årsaker. Dette er tidkrevende, men prioriteres da vi mener at dette frigjør ledig tid og kapasitet hos lederne i linjen. Dette er nærværarbeid som sjeldent reflekteres i sykefraværprosenten da de aktuelle ansatte som regel mottar arbeidsavklaringspenger.

Sykefravær

Sykefraværet pr 31.03 for Kristiansand kommune er 11 %, fordelt på 2,4% korttidsfravær og 8,6 % langtidsfravær. Totalt sykefravær samme periode i fjor var på 12,3%. Kristiansand kommune har som mål å ligge under 7,6 % i totalt sykefravær innen 2025.

Sykefravær per måned hittil i år:

	jan	Feb.	Mars
Korttidsfravær	2,6%	2,1%	2,4%
Korttids – endring fra 2022	-0,9 %	-2,6%	-0,8%
Langtidsfravær	8,4%	8,8%	8,5%
Langtids – endring fra 2022	-0,2%	-0,3%	-0,1%

Tabellen over viser at nedgangen i sykefraværet sammenlignet med 2022 i stor grad skyldes redusert korttidsfravær, noe som i all hovedsak kan forklares med høyt koronarelatert fravær i 2022.

Sykefravær hittil i år fordelt på kjønn:

Kristiansand kommune	Korttidsfravær	Langtidsfravær	Korttidsfravær samme periode 2022	Langtidsfravær samme periode 2022	Totalt fravær
Menn	2,1%	4,7%	2,2%	4,7%	6,8%
Kvinner	2,5%	9,9%	2,6%	6,8%	11,2%

	Korttidsfravær	Langtidsfravær	Totalt fravær	Endring samme periode i fjor	Mål 2023
By- og stedsutvikling	1,9 %	6,0 %	7,9 %	-2,5 %	5,9 %
Helse og mestring	2,3 %	9,3 %	11,6 %	-1,2 %	9,0 %
Kultur og innbyggerdialog	2,0 %	7,9 %	9,9 %	1,4 %	5,0 %
Oppvekst	2,6 %	8,9 %	11,6 %	-1,4 %	7,0 %
Organisasjon	1,9 %	4,7 %	6,6 %	-0,8 %	4,5 %
Samhandling og innovasjon	0,9 %	4,4 %	5,4 %	2,0 %	4,0 %

(Siste måned i rapporteringsperioden er utelatt, siden sykefraværstallene ikke er komplette på rapporteringstidspunktet.)

Direktørens forklaring på sykefravær:

Sykefraværet i **Helse og mestring** ligger fortsatt høyt med 2,6 prosentpoeng over målsetting på 9 %, hittil i år. Det er likevel en reduksjon på 1,2 prosentpoeng sammenlignet med samme periode i fjor.

Noe av sykefraværet knyttes til høy arbeidsbelastning over tid, men hoveddelen av fraværet er ikke relatert til jobb.

Ledere rapporterer om bekymring for at nedbemanningsprosesser for å tilpasse driften til vedtatte budsjetter begrenser mulighetene for å jobbe med nærvær ute i avdelingene.

Kommunens IA innsatsteam og IA- rådgiver i HM har utviklet et godt og tett samarbeid. BHT, NAV og personalavdelingen, bidrar inn som støtte i nærværs- og sykefraværarbeidet.

Sykefraværet i **Oppvekst** er lavere enn for samme periode i fjor, men ligger fortsatt over måltallet. Området melder at det er særlig utfordrende å redusere langtidsfraværet.

Det jobbes systematisk innenfor alle kommunalområdene for å redusere sykefraværet ytterligere.

Selv om fraværet er lavere enn for samme periode i fjor har ikke **By- og stedsutvikling** lykkes med å redusere fraværet så mye som ønsket. Mye av korttidsfraværet er sesongbasert og nivået er som forventet.

Det jobbes aktivt med oppfølging av ansatte med langtidssykefravær i form av IA-dager og god dialog med ansatte for å tilrettelegge best mulig.

Fraværet i **de øvrige områdene** er i all hovedsak ikke arbeidsrelatert.

Heltid

58,6 % jobber heltid i Kristiansand kommune, en endring på 2,7 % fra året før. Fordelt på kjønn er andelen heltid 73,4 % hos menn og 54,1 % hos kvinner. Kristiansand kommune har som mål å ha en kultur med "litt av hvert" av deltids- og heltidsansatte (40-60 % andel heltid). Gjennomsnittlig stillingsstørrelse er på 82,0 %, en endring på -0,8 % fra året før. Menn jobber i gjennomsnitt i 86,9 % stillingsstørrelse, mens gjennomsnittet for kvinner er 80,5 %. Kristiansand kommune har som mål å ha en gjennomsnittlig stillingsstørrelse mellom 85-90 % (kultur med omfattende bruk av heltidsansatte).

Andel heltid og gjennomsnittlig stillingsstørrelse for underliggende områder:

	Andel heltid menn	Andel heltid kvinner	Andel heltid totalt	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse
By- og stedsutvikling	91,6 %	66,1 %	81,5 %	93,1%
Helse og mestring	47,2 %	42,4 %	43,2 %	73,6 %
Kultur og innbyggerdialog	69,8 %	57,3 %	61,9 %	79,9 %
Oppvekst	84,9 %	65,9 %	69,8 %	89 %
Organisasjon	87,7 %	82,3 %	84,9 %	92,2 %
Samhandling og innovasjon	87,5 %	85,7 %	86,7 %	94,2 %
Økonomi	96,4 %	79,6 %	85,7 %	92,7 %

Medbestemmelsesgruppene jobber videre med oppfølging av kartleggingen av frivillig og ufrivillig deltid.

Prosjektgruppen for heltidsprosjektet kartlegger og vurderer muligheter for bruk av stillinger på tvers av områdene. Innenfor Oppvekst og Kultur og innbyggerdialog ser man blant annet på muligheten til å øke stilling gjennom å være støttekontakt.

1.1.23 kom det lovendringer i Arbeidsmiljøloven som sikrer deltidsansatte fortrinnsrett til ekstravakter. Dette er fulgt opp og det er laget egne retningslinjer for i Kristiansand kommune.

Helse og mestring deltar med økonomiske midler fra organisasjon i det nasjonale prosjektet TØRN som handler om riktig bruk av kompetanse og oppgavefordeling. Dette prosjektet kan gi positive bieffekter til Flere i arbeid og kommunen som arbeidsgiver. I tillegg er de med i et læringsnettverk for mentorordning i regi av KS. Heltidsprosjektet støtter begge satsingene da det har betydning for å beholde ansatte og motivere dem til å jobbe heltid.

De økonomiske tilpasningene som nå gjøres innenfor Helse og mestring og Oppvekst kan skape utfordringer når det gjelder å nå målsettingene i heltidsprosjektet.

7.3 Riktig kompetanse

Strategisk kompetanseutvikling

Et av tiltakene i handlingsplan for strategisk kompetanseutvikling er å anskaffe digitalt verktøy for registrering og styring av kompetanse. Det er utarbeidet en prosjektbeskrivelse for dette, men igangsettelse av prosjekt avhenger av finansiering av driftsmidler, investeringsmidler og prosjektmidler. Saken er planlagt oversendt i forbindelse med 2.tertial.

Lederopplæring og lederutvikling

Kommunedirektørens ledermøte vedtok i april å videreføre kommunens satsing på lederutvikling i perioden 2023-2024, herunder:

- Effect ledergruppeutvikling
- Mentorprogram for nye ledere og etablerte ledere
- Internt lederrekrutteringsprogram
- Felles ledermøtearenaer på tvers av områder i henhold til årshjul for ledermøter

Flere i arbeid - kommunen som arbeidsgiver

Prosjektet jobber med ulike aktiviteter som for eksempel lærlingeordningen i kommunen, fremtidig kompetansebehov og vurdering av oppmykning av tilsetningsreglementet i kommunen. Kommunen vurderer videreføring av KS-prosjektet «Inn i jobb», men med mer tilpasning til den helhetlige satsningen i programmet Flere i arbeid.

8. Klimatiltak

Det er 23 klimatiltak som er synliggjort i klimabudsjettet i økonomiplan for denne perioden. Tiltakene er knyttet til utslipp i egen virksomhet, kommunen som eier (AKT, havna, Avfall Sør), tiltak rettet mot mer klimavennlig transport og ulike tilskuddsordninger for samfunnet.

I hovedsak er fremdriften som planlagt på tiltakene. Pilotprosjektet utslippsfri byggeplass har stoppet opp. På grunn av mulige endringer i skolestruktur er byggeprosjektet for Øvre Slettheia barnehage stoppet og nytt pilotprosjekt må eventuel velges. Pilotprosjektet skal forberede byggenæringen på krav som kommer i årene fremover og gi kommunen erfaringer i gjennomføringen av utslippsfri byggeprosjekter. Det må nå avklares om midler fra Miljødirektoratet kan overføres til nytt prosjekt.